lis: palpabile manibus: gestabile humeris. Nec fiat mihi verbum scriptum ⁊ mutū: sed incarnatum ⁊ viuū: hoc est non mutis figuris mortuis in pellib⁹ exaratum: sed in forma humana meis castis viscerib⁹ viuaciter impressum: ⁊ hoc non mortui calami depictione: sed sanctispūs opatione. Eo videlicet modo fiat mihi: quo nemi ante me factum ē nemini post me faciendū est. Porro multipharia multiscē modis olim deus locutus ē patribus in ꝓphetis ⁊ alijs quidem in aure alijs in ore: alijs etiam in manu factū eē verbum dñi memorat: mihi autem oro vt i vtero fiat: iuxta verbum tuū Nolo autē vt fiat mihi aut declamatorie predicatū: aut figuraliter significatū: aut imagiatorie somniatum: sed silenter inspiratū: psonalit incarnatum: corpaliter inuisceratū. Verbuz igitur qd in se nec poterat fieri: nec indigebat: dignetur in me: dignetur ⁊ mihi fieri fm verbum tuū. Fiat qdem gnāliter oi mūdo: sed specialiter fiat mihi fm verbum tuū. Amē.

Expliciūt homelie bti Bernardi sup euāgelio Missus ē angel⁹.

Excusatio eiusdez q locū hunc euangelicū post expositores alios explanare voluerit.

Ectionē euangelicam exposui sicut potui: nec ignoro q non omnib⁹ placebit: sed scio me ob hanc rem multoz fore indignationi obnoxiū: ⁊ aut iudicabor superfluus: aut presumptor: q videlicet post patres qui hunc ipm locum plenissime: rursus i eodem nouus expositor ausus fuerim mittere manū. Sed qd dictū est post patres qd nō sit contra patres nec patribus arbitror: nec cuiq displicere debere? Ubi autem dixi q a patrib⁹ accepi: dum sic absit typus psumptionis vt non desit fructus deuotiōis: patienter audiā de supfluitate causantes. Noluerint tamen qui me tanq d ociosa ⁊ nō necessaria explanatione sigillāt: non tam intendisse exponere euangeliū: q de euāgelio sumere occasionē loquēdi qd loq delectabat. Si vo peccaui q ꝓpriam magis ex hoc excitari deuotionez q cōmunē quesierim vtilitatem: potens erit pia virgo apud suū misericordem filiū hoc mecū excusare peccatū cui hoc meum qualecūq opusculū deuotissime destinaui.

Explicit Bernardus sup Missus est

In Vigilia Natalis dñi Ser. I

Dnuit vox leticie in terra nostra: vox exultationis ⁊ salut in tabernacul pecatorū. Auditū est verbum bonū: verbum ꝓsolatoriū: sermo iocūditate plenus: dign⁹ omni acceptiōe. Jubilate montes laudem: et oia ligna siluarum. Plaudite manib⁹ ante faciem dñi quoniā venit. Audite celi ⁊ auribus percipe terra: obstupesce ⁊ lauda vniuersitas creature: sed tu magis o homo. Jesus christ⁹ filius dei nascit in bethleē iude. Quis tam lapidei cordis: cui⁹ anima non liquefacta sit in hoc verbo? Quid annūciari dulcius poterat: quid delectabili⁹ cōmendari? Quid tale auditu vnq: aut quid simile aliquādo mūdus accepit? Jesus christ⁹ filius dei nascit in bethleē iude. O breue verbum de verbo abbreuiato: sed celesti suauitate refertū. Laborat affectio melliflue dulcedinis: copiaz latius effundere gestiēs nec inueniēs verba. Tanta siqdez est gratia sermonis huius: vt ꝓtinuo incipiat minus sapere si vel vnū iota mutauero. Jesus christus filius dei nascit in bethleē iude. O natiuitas illibata sctitate: honorabil mundo: amabilis hoibus: collati magnitudine beneficij: inuestigabil etiam angelis sacri ꝓfunditate mysterij: ⁊ in his omib⁹ ammirabil singulari excellentia nouitat: vtpote que nec primam similē visa est nec habere sequentē. O partus solus sine dolore: solus nesci⁹ pudoris: corruptiōis ignarus: non reserās sed ꝓsecrans virginalis vteri templū. O natiuitas supra naturaz sed ꝑ natura: miraculi excellentia superans: sed reparās virtute mysterij. Fratres gnātionem istam quis enarrabit? Angelus nūciat: virtus obūbrat: altissimi supuenit spirit⁹: virgo credit: fide cōcipit: virgo parturit: virgo pmanet. Quis non mirē? Nascit altissimi filius de⁹ d deo genitus ante secula: nascitur verbū infans: quis vel satis mirē? Nec sane ociosa natiuitas: aut infructuosa dignatio maiestat. Jesus christus fili⁹ dei nascit in bethleez iude. Vos qui in puluere estis expgiscimi ⁊ laudate: ecce dñs veniet cum salute. Venit cuz salute: venit cum vnguētis: venit cum gloria. Neq eni sine salute iesus: neq sine vnctione christus: nec sine gloria venit dei filius. Siqdē ipe sal⁹: ipe vnctio: ipse gloria sicut scriptum est: Gloria patris filius sapiēs Prouer. 10
Felix anima q gustato salutis fructu trahit et currit in odorē vnguētoz vt videat glo-

riam eius: gloriā quasi vnigeniti a pře. Re/
spirate perditi: venit iesus querere ⁊ saluuz
facere qd̄ perierat. Morbidi ꝓualescite: ve
nit christus qui ꝓtritos corde sanat vnctio/
ne misericordie sue. Exultate quicūq̄ estis
grādia ꝓcupiscetes: descēdit ad vos fili⁹ dei
vt regni sui faciat coheredes. Ita obsecro
sana me dñe ⁊ sanabor:: saluū me fac ⁊ salu⁹
ero. glorifica ⁊ ero gloriosus. Sic nempe be
nedicet anima mea dñm ⁊ oia que intra me
sunt noi sancto eius cum ꝓpiciat⁹ fueris oi/
bus iniquitat/b⁹ meis: sanaueris omnes in/
firmitates meas: repleueris in bonis deside
rium meum. Hec tria dilectissimi sapit mihi
qd̄ audio nasci iesum christū filiuz dei. Qua
re eni vocamus nomē eius iesum: nisi quia
ipe saluū faciet populū suū a peccatis eoꝝ?
Aut quare christus noiari voluit: nisi quia
computrescē faciet iugum a facie olei? Qua/
re filius dei factus est homo: nisi vt homies
faciat filios dei? Voluntati autez eius quis
resistit? Iesus qui iustificat quis est q̄ con/
demnet? Christ⁹ q̄ sanat: quis est q̄ vulne/
ret? Filius dei qui exaltat: quis est q̄ humi
liet? Nascitur ergo iesus: gaudeat quisq̄s: il
le est quem ꝓpetue damnatiōis reum adiu/
dicabat ꝓscientia peccatoꝝ. Excedit quippe
pietas iesu omnē criminū q̄titatē seu nume
rositatē. Nascitur christ⁹: letetur quicunq̄
vitijs expugnat antiquis. Siquidem ante
faciem vnctiōis christi: nullus oino stare po
terit morb⁹ anime quālibet inueterat⁹. Na/
scitur filius dei: exultet qui magna solet desi
derare: quia magn⁹ remunerator aduenit.
Fratres hic est heres: deuote suscipiam⁹ eū
sic eni ⁊ hereditas nostra erit. Qui eni pro/
prium filium dedit quō non oia nobis simul
cū illo donauit? Nemo discredat: nemo he/
sitet: habemus testimoniū credibile nimis.
Jo. 1. Verbum caro factū est ⁊ habitaūit in nobis
Fratres habere voluit vnigenit⁹ dei: vt es/
set in multis fratrib⁹ p̄mogenit⁹ ipse. Utiq̄
nihil hesitet ipsa pusillanimitas fragilita/
tis humane: prius ipse factus est hominuz
frater: factus est hois filius: fact⁹ est homo.
Si ⁊ ħ homo iudicat incredibile: fidē astru/
unt oculi. Iesus christus natus est in beth/
leem iude. Et vide dignationē. Non in hie/
rusalem ciuitate regia sed in bethleē que mi
nima est in milib⁹ iuda. O bethleem parua:
sed iam magnificata a dño: magnificauit te
qui factus est in te paruus ex magno. Leta
re bethleem: ⁊ per omnes vicos tuos festi/
uum hodie alleluia cantetur. Que tibi ciui/
tas si audeat non inuideat p̄ciosissimū illud
stabulum: ⁊ illius p̄sepij gloriam? In vniū/
sa siquidē terra iam celebre est nomen tuuz:
et beatam te dicent omēs gnātiones. Ubiq̄
gloriosa dicunt̄ de te ciuitas dei: vbiq̄ psal
litur quia homo natus est in ea: ⁊ ipe funda
uit eaz altissim⁹. Ubiq̄ inq̄t̄ predicat̄ vbiq̄
clamatur: quia iesus christus filius dei nasci
tur in bethleem iude. Nec ociosum qd̄ addi/
tur iude: siq̄dem ammonet nos eius que ad
patres facta est repromissio: Non auferetur Geñ. 49.
inq̄t sceptrum de iuda: ⁊ dux de femore ei⁹:
donec veniat qui mittēdus est: ⁊ ipse erit ex
pectatio gentiū. Salus quippe ex iudeis: ⁊
salus vsq̄ ad fines terre: Juda ait: te lauda Ubi. 3
bunt fratres tui. Manus tue in ceruicibus
inimicoꝝ tuoꝝ: ⁊ cetera q̄ de iuda illo nusq̄
legimus: sed in christo videm⁹ impleta. Ip/
se est eni leo de tribu iuda: de quo additur.
Catulus leonis iuda ad predam inq̄t fili mi
ascendisti. Magnus p̄dicator christ⁹: qui
priusq̄ sciat vocare patrem aut matrē sama
rie spolia dirimit. Magnus predator chri/
stus qui ascendēs in altum captiuā duxit ca
ptiuitatē: nec tamen abstulit quicq̄ sed ma/
gis ipse dedit hoibus. Has itaq̄ ⁊ ceteras
similes ꝓphetias impletas in christo: de eo
siq̄dem ⁊ predictas ad mentez reuocat ꝙ di/
citur bethleez iude: nec oino querere ē vtrū
a bethleem aliquid boni possit eē. Sane qd̄
ad nos spectat discim⁹ etiam ex hoc quēad/
modum suscipi velit qui in bethleem voluit
nasci. Erat eni qui forte ei sublimia queren/
da arbitrarē esse palacia: vbi cū gloria rex
glorie susciperē: sed non ꝓpter hoc a rega/
libus illis sedib⁹ venit. In sinistra eius diui Prouer. 3
tie ⁊ gloria: in dextera longitudinitas vite: ho
rum omniū eterna in celis affluētia suppete/
bat: sed pauptas nō inueniebat̄ in eis. Mo/
ro in terris abundabat ⁊ supabūdabat hec
species: ⁊ nesciebat homo preciū eius. Hāc
itaq̄ dei filius ꝓcupiscēs descendit vt eam
eligat sibi: ⁊ nobis quoq̄ sua estimatiōe fa/
ciat preciosam. Adorna thalamū tuū sion: ⁊
humilitate: sed pauptate. In his enim pan
nis complacet sibi: ⁊ maria testimoniū per/
hibente his sericis delectat̄ inuolui. Abo/
minationes egyptioꝝ immola deo tuo. Cō
sidera deniq̄ ꝙ in bethleē iude nascitur: et
sollicitus esto quō bethleem iude inuenia/
ris: ⁊ iam nec in te quidē suscipi dedignat̄.
Bethleem quippe domū panis: Juda so/
nat ꝓfessionem. Tu ergo si diuini verbi pa/
bulo repleas aiaz tuā fideliter q̄q̄: ⁊ si nō diq̄
certe q̄ta potes deuottōe suscipias panē illū
q̄ d̄ celo descendit ⁊ dat vitā mōdo dñicū sci/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

licet corpus iesu: vt vtrem corporis tui no/
ua illa resurrectiõis caro reficiat ⁊ sustineat
quaten' nouũ quod intus est vinũ hoc soli/
datus glutino valeat ꝓtinere: si denicq; ex fi/
de viuas ⁊ nequaq; gemere oporteat: q; ob
litus es comedere panem tuũ: bethleem fa/
ctus es dignus plane susceptiõe dñica: si ta/
men ꝓfessio non defuerit. Sit ꝓinde iudea
sctisicatio tua: ꝓfessionẽ ⁊ decorem induere:
quam maxime stolam in ministris suis chri/
stus acceptat. Denicq; breuiť tibi vtrũq; cõ/
Ro.10. mendat apls: Corde inquiẽs crediť ad iusti
ciam: ore autem ꝓfessio fit ad salutem. Justi
cia siq̃dem in corde: panis in domo. Est eni
Mat.5 iusticia panis: Et beati q̃ esuriũt ⁊ sitiũt iu/
sticiam: quia ipsi saturabunť. Sit ergo i cor
de iusticia que ex fide est: hec eni sola habet
gloriam apud deum: sit etiam in ore ꝓfessio
ad salutem: ⁊ securus iam suscipe eum qui i
bethleem iude nasciť iesum xp̃m filium dei.

Sermo II vnde supra

2.Para.20 **Juda ⁊ hieru**/salem noli timere. Veros alloq̃/
mur iudeos: non littera sed spiri/
tu: semen abraam cui' multiplicatio sicut p
missa legiť sic videť impleta. Neq; enim filij
carnis sed filij pmissiõis deputanť in semine
Sed nec illi hierusalem dicim' que occidit
pphetas. Unde eni illam ꝓsolemur super
quam dñs fleuit: que data est in subuersio/
nem? Illi dicimus que de celo noua descen/
dit: nolite timere o iuda ⁊ hierusalẽ. Nolite
timere veri ꝓfessores: qui non solũ ore sed to
ti pariter ⁊ omni parte dño ꝓfitemini induti
ꝓfessionẽ sicut vestimentũ: imo quoq; omia
ps.85. interioza dño ꝓfitenť ⁊ oia ossa dicent: Dñe
quis similis tibi: non sicut hi qui ꝓfitenť se
nosse deum: factis autem negant. Vera con
fessio est: si oia opera nostra frẽs: opera eius
sint: ⁊ ꝓfiteanť ei. Confiteanť autẽ gemina
quadam ꝓfessione vt duplicib' vestiami. id
est. ꝓfessione peccatoq; vestroq;: ⁊ ꝓfessione
laudis diuine. Tunc eni veri iudei eritis: si
omnis vita vestra ꝓfiteať vos peccatores
et dignos multo maiorib' penis: deum vo
summe bonũ: qui p his leuib' ⁊ transitorijs
penis eterna ꝓdonat supplicia q̃ meruistis.
Quisquis eni ardenť non desiderat peniten
tiam: videtur operib' dicere non indigere se
penitentiã: ⁊ ita suam non ꝓfiteť culpaz: aut
non posse pdesse ei penitentiã: sic ⁊ diuinaz
non ꝓfitetur bonitatẽ. Vos autez estote ve
ri iudei: sed hierusalem vera: vt nihil iam ti
meatis. Est eni hierusalẽ visio pacis. Visio
non possessio: cuius fines dñs poluit pacem
non initium sane nec mediũ. Si ergo pacez
non habetis: imo quia perfectã in hoc secu/
lo habere non potestis: saltem videte eam:
intuemi ꝓsiderate ⁊ desiderate eam. Illuc
sint oculi cordis vestri: ad pacez sese dirigat
intentio vestra: vt oia quecunq; facitis hu/
ius pacis que exuperat omnẽ sensum desi/
derio faciatis: in omnib' hoc intendatis: vt
reconciliati pacem habeatis ad deum. His
dicimus nolite timere: hos ꝓsolamur non
eos qui viam pacis non cognouerũt. Nam
si illis dicitur: cras egrediemi: cõminatio nõ
ꝓsolatio erit ista. Soli nimirũ dissolui, desi/
derant ⁊ egredi ꝓcupiscunt: qui pacem vi/
dent: ⁊ sciunt si terrestres domus eorum hu
ius habitatiõis dissoluanť quoniaz edifica/
tionẽ habent ex deo: ⁊ non illi qui in insania
versi suis compedib' delectanť. Denicq; hi
tales moriẽdo non tam egressi dicendi sunt
q̃ ingressi: qui non in lucem non in liberta/
tem vadunt sed in carcerem: sed in tenebras
sed in infernum. Vobis autem diciť: Noli/ 2.Para.20
te timere: cras egrediemi: ⁊ iam non erit ti/
mor in finibus vestris. Multos quidez ha/
betis hostes: carnem qua nullus potest esse
vicinior hostis: presens seculum neq;: quod
vndicq; circũfusum est vobis: pncipes tene/
brarum: qui viam vestram obsident in aere
collocati. Attamen nolite timere: cras egre/
diemini. id est. in proximo. Cras eni in pro/
ximo est. Unde ⁊ sanctus iacob ait: Cras re Hñ.30.
spondebit mihi iusticia mea. Tres eni dies
sunt de quibus etiam legimus: Viuificabit Osee.6.
nos post duos dies: in die tertia resuscita/
bit nos. Unus sub adaz: alter in christo: ter
tius cum christo. Unde ibi subditur sciem'
sequemurq; vt cognoscam' dñm: ⁊ hic dici
tur cras egrediemi: ⁊ dñs erit vobiscũ. His
enim dicitur qui dimidiauerũt dies suos: in
quibus perijt dies in quo nati sunt: que est
dies ade dies peccati: cui hieremias quoq;
maledicebat dicens: Maledicta dies in q̃ Jere.20.
natus sum. Omẽs eni in illa nascimur. Uti/
nam pereat in nobis omnib' dies illa: dies
nebule ⁊ caliginis: dies tenebrarũ ⁊ turbi/
nis: quam nobis fecit adam: quam fecit ini/
micus qui dixit: Aperienť oculi vestri. Ec/ Hñ.3
ce vo illuxit nobis dies redemptiõis noue:
reparatiõis antique: felicitatis eterne. Hec
est dies quam fecit dñs: exultem' ⁊ letemur ps.117.
in ea: q; cras egrediemur. Unde nisi de cõ/
clauí huius seculi: de ergasculo hui' corpo/
ris: de compedib' necessitatis: curiositatis:
vanitatis: ⁊ voluptatis: que etiã inuitis no/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

bis pedes tenet affectiōis? Quid enī est spi
ritui nr̄o cum terrenis? Cur non spūalia de
siderat: spūalia querit: spūalia sapit? O spi
ritus q̄ de sursum estis: q̄d vobis cum infi/
Col.3. mis? Que sursum sunt querite vbi christus
est in dextera dei sedens: que sursum sūt sa/
Sap.9. pite: non q̄ sup terrā. Sed corpus qd̄ corrū
pit aggrauat animā: ⁊ deprimit terrena in/
habitatio sensum multa cogitantē. Necessi
tates multe miseri hui⁹ corpis detinēt nos
Viscus quidā praui desiderij ⁊ delectatio
nis terrene volare non patit: ⁊ citius retra
hit mentē: si forte aliqñ subleuet. Sz noli/
te timere: cras egrediemi de lacu miserie ⁊
de luto fecis. Nam vt inde vos educeret:
infixus est ipse q̄z in limo pfundi. Nolite ḡ
timere: cras egrediemi de corpe mortis: et
de oi corruptiōe peccati. Agite diem istuz
in christo: vt ambuletis sicut ⁊ ipse ambu/
1.Jo.2 lauit. Qui enī dicit se in christo manere: de
bet sicut ipse ambulauit ⁊ ille ābulare. No
lite ergo timere: qr cras egrediemi ⁊ sic sem
per cum dño eritis. Vel quia signant dictū
et dñs erit vobiscū sic intelligam⁹: vt dum
2.Pet.1 sum⁹ in corpe possim⁹ nos esse cū dño. id ē.
adherere eius volūtati: sed non est ille no/
biscū vt ꝓsentiat volūtati nr̄e. Vellem⁹ enī
iam liberi esse: ꝓcupiscim⁹ dissolui: egredi
desideram⁹: sed adhuc differt ille certa ex
causa. Cras egrediemur ⁊ dñs erit nobiscū
vt quicq̄d voluerim⁹ velit: ⁊ in nullo a nr̄a
volūtate discordet. Ita q̄z iuda ⁊ hierusa/
Eū.30. lem nolite timere: si pfectionē quā d̄sidera
tis nondū potestis adipisci: sed qd̄ min⁹ ha
Dia.16. bet impfectio ꝓuersatiōis suppleat humili
ps.138. tas ꝓfessiōis: ⁊ impfectū vr̄m viderūt ocu/
ps.118. li dei. Propterea enī mādata sua mādauit
custodiri nimis: vt videntes impfectionez
nr̄am deficere ⁊ non posse implere qd̄ de/
ps.62. bet: fugiam⁹ ad misericordiā ⁊ dicam⁹: Quo
niam melior est misericordia tua sup vitas:
et qui non possum⁹ in vestitu innocētie seu
ps.95. iusticie: apparem⁹ vestiti ꝓfessione. Confes
sio enī ⁊ pulchritudo in ꝓspectu dñi: si tam
Jer.10. sit vt dixim⁹ non oris tui sed etiam tot⁹ ho
minis: vt oia ossa nostra dicāt: dñe quis si
milis tibi: id q̄z solius pacis intuitu: ⁊ desi/
derio reconciliatiōis ad deū. Talib⁹ enim
Eū.5 dicit: o iuda ⁊ hierusalez nolite timere cras
egrediemi. id est. q̄z cito a corpe exierit ani/
ma: omēs simul affectiōes: omnia desideria
ps.117. quibus p vniuersum interim mūdū: disp/
sa ⁊ ligata tenebat dissoluent: ⁊ egredient d̄
visco hoc. Et dñs erit vobiscuz. Nimis id
quidem vobis videri potest si tamē ad vos
respicitis: ⁊ non ad ea que expectant vos.
Nonne hoc vniuersus mūdus expectat?
Creatura enim subiecta est vanitati: ⁊ ca/
dente hoie quem ꝓstituerat dñs dñm do/
mus sue ⁊ principē omnis possessionis sue:
tota simul hereditas corrupta est. Inde di
stempatus aer: terra in opib⁹ ade maledi/
cta: ⁊ oia subdita vanitati. Nec sane repa/
bitur hereditas: donec reparent heredes.
Unde ⁊ iuxta apostoli testimoniū. Inge/ Ro.8.
miscit quoq̄z ⁊ partur: tvsq̄z adhuc. Nec so
li vtiq̄z huic mūdo: sed ⁊ angelis ⁊ hoibus
spectaculū facti sum⁹. Me inquit expectāt ps.141.
iusti: donec retribuas mihi. Et martyres
cum iudicij diem postularēt non tanq̄z vin
dicte cupidi sed pfectionē desiderātes bea/
titudinis quam tūc habituri sunt: acceperī
diuinū responsum. Sustinete modicū tem
pus: donec impleat numer⁹ fratrū vestro
rum. Acceperūt ergo iam singulas stolas:
sed non vestient duplicib⁹: donec vestia/
mur ⁊ nos. Vadia tenem⁹ ⁊ obsides ipa eo
rum corpora: sine q̄bus ꝓsummari nō pos/
sunt: nec ea recipient sine nobis. Unde de
patriarchis ⁊ pphetis ait apostolus: Beo Hebre.11.
melius aliq̄d puidente p nobis vt non si/
ne nobis ꝓsummarent. O si cognoscerem⁹
et nos quō expectant ⁊ q̄tuz desiderāt ad/
uentum nostrū: q̄z sollicite querūt: q̄z liben/
ter audiunt bona de nobis. Quid tamē de
his loquor: qui didicerī ex his que passi sūt
compassionē: quādo ⁊ ipsi nos angeli san/
cti desiderāt? Nōne de vermiculi istis ⁊ de
puluere isto restaurandi sunt muri celestis
hierusalem? Putatis q̄tum desiderant ci/
ues celi istaurari ciuitatis sue ruinas. Quō
solliciti sunt vt veniant lapides viui: q̄ co/
edificent eis? Quō discurrūt medij int nos
et deum: fidelissime portātes ad deum ge/
mitus nostros: ⁊ ipsius nobis gratiā deuo
tissime reportātes? Plane non dedignabū
tur vt simus eorz socij: quorz facti sunt iam
ministri. Nonne enī omnes administratorij
sunt spirit⁹ in ministeriū missi: ppter eos q̄
hereditatē capiunt salutis? Festinem⁹ ob/
secro dilectissimi festinem⁹: tota nos multi/
tudo celestis curie expectat. Exultare an/
gelos fecimus quādo ꝓuersi sumus ad pe/
nitentiam: pficiam⁹ ⁊ festinem⁹ complere
de nobis eorz leticiā. Ue tibi quicūq̄z es q̄
deliberas redire ad lutuz: reuerti ad vomi/
tum. Putasne placatos habebis in iudicio
quos tanto ⁊ tam sperato priuare vis gau/
dio? Exultauerūt cum nos ad penitentiaz
venimus: tanq̄z super his quos ab ipsa in/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

feri porta cernerēt euocari. Quid nūc erit: si ab ipsa paradysi ianua euerti viderint et abire retrorsum eos qui iam pedē alterū in paradyso posuerūt? Nam ⁊ si corpa inferi? sed corda sursū. Currite fratres currite: nō soli angeli: sed ⁊ ipse angelorꝫ vos creator expectat. Nuptie parate sunt: sed nondum plena dom?: adhuc expectanť: de quibus nuptie impleanť. Expectat vos pater ⁊ desiderat non solū ꝓpter nimiā charitatē suā qua dilexit nos: vnde ⁊ vnigenit? qui in si
Jo.15. nu patris est ipse enarrauit: Pater inq̄ens amat vos: sed ꝓpter semetipm: sicut loquitur ꝑ ꝓphetā: ꝓpter memetipm ego faciā: non ꝓpter vos. Quis enī implendū dubi/
ps.2. tet qd̄ ꝓmisit filio dicēs: Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuam? Et alibi:
ps.109. Sede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorꝫ. Nō ꝓterenť oēs inimici eius: dū nos qui sum? mēbra eius aliquaten? impugnabūt. Non implebiť ħ ꝓmissio: donec nouissima inimica destrueť mors. Nam de filio quis nesciat q̄ ꝯtū desideret fructū natiuitatis ⁊ totius vite quam gessit in carne: deniq̄ fructū crucis ⁊ mortis sue preciū sanguis p̄ciosi? Nōne tradi/turus ē regnū deo ⁊ patri qd̄ acq̄siuit? Nō ne ei restauratur? est creaturas suas: ꝑ q̄/bus pater illū misit in terris? Expectat nos et spūsctūs. Est enī charitas ⁊ benignitas in qua p̄destinati sum? ab eterno: nec dubium q̄n p̄destinationē suā velit impleri. Ergo quia parate sunt nuptie ⁊ ois nos curie celestis frequētia desiderat ⁊ expetit ⁊ expectat: curram? non quasi in incertuz: curramus desiderijs ⁊ ꝓfectu virtutū. Profi/
ps.118. cere ꝓficisci est. Dicam? singuli: Aspice in me ⁊ miserere mei ꝓm iudiciū diligentium nomen tuū. Non sicut ego merui: sed sicut ille decreuerint miserere. Dicam? item: sicut fuerit volūtas in celo sic fiat. Itēq̄: fiat
Roma.8. volūtas tua. Scim? qm̄ scriptū est: Si de?
Ibi.s. ꝑ nobis: quis ꝓtra nos? Aut q̄s accusabit
Mat.20 aduersus electos dei? An nō licz inq̄t mihi facere qd̄ volo? Hec sit interim ꝓsolatio nostra charissimi: donec egrediamur ⁊ dōs sit nobiscū. Qui mag̃ sua misericordia ad beatam illam egressionē ⁊ ad clarū illud cras nos ꝑducat: ⁊ in hoc quoq̄ ꝓximo cras visitare nos ⁊ nobiscū esse digneť: vt si q̄s forte in temptatiōe qualibet detineť: ipso miserāte qui p̄dicare venit clausis apertionem cras egrediať: vt cum gaudio salutari suscipiamus coronam paruuli regis nr̄i: ipso p̄stante qui cuz patre ⁊ spūsancto viuit ⁊ regnat deus per oia secula seculorꝫ. Amē

Sermo III vnde supra

Odie scietis

q: veniet dōs: ⁊ mane videbitis gloriā eius. Quicq̄ terrigene ⁊ filij hoium: simul in vnū diues ⁊ paup audite. Vos qui in puluere estis expgiscimi et laudate: q: veniet medicus ad egrotos: redempto: ad venditos: ad errantes via: ad mortuos vita. Venit quippe q̄ p̄ficiat i ꝑfundū mar/ oia peccata nostra: q̄ sanet oēs infirmitates nr̄as: q̄ nos ꝓprijs humeris ad ꝓprie dignitatis reportet originē. Magna est ista potētia: sed plus est mirāda misericordia q̄ sic venire voluit: q̄ potuit subuenire. Hodie inq̄t scietis: q: veniet dōs. Verba hec q̄dem suo loco ⁊ tempe in scriptura posita sunt: sed non incōgrue illa ad vigiliā dōnice natiuitatis ecclesia mater assumpsit. Ecclesia inq̄ illa que secū hz ꝓsilium ⁊ spm̄ sponsi ⁊ dei sui: cui dilect? inter vbera cōmor?: ipsam cordis sedem p̄ncipaliter possidēs ⁊ ꝓseruās. Mirū ipsa est que vulnerauit cor eius: ⁊ in ipsam abyssū secretorꝫ dei oculū ꝓtemplationis imersit: vt illi in suo ⁊ sibi in eius corde phennem faciat mansionē. Cū ergo ipsa in scripturis diuinis verba vel alterat vel alēnat fortior est illa compositio q̄ positio p̄ma verborū et fortassis tanto fortior: q̄tum distat inť figuram ⁊ veritatē: inter lucē ⁊ vmbrā: inter dōnam ⁊ ancillā. Hodie scietis: quia veniet dōs. Scōm existimationē meam duo verbis istis dies nobis expressi? cōmendanť. Prim? qui a p̄mi hois lapsu labiť vsq̄ ad finem mūdi dies cui sancti sepius maledixisse noscunť. Ab illa enī lucidissima die in qua ꝓditus fuerat adam eiect? est: ⁊ in hasrerum ꝓtrusus angustias: diem tenebrosū incurrit: ⁊ pene a lumie veritatis extinct?. In hac die nascimur vniūsi: si tam̄ dies debet ⁊ nō potius nox vocari: nisi q̄ lumē rationis quasi q̄ndam scintillā nob insupabiť illa miscōia dereliq̄t. Secūda ꝛo dies erit i splendorib? sctōrꝫ: in ꝑpetuas eternitates: cū inclaruerit illud serenissimū mane cui est miscōia reprōmissa ⁊ absorpta erit nox i victoria: cū dimotis vmbris ⁊ tenebris splendor vere lucis sursum ⁊ deorsum: int? ⁊ exterius cūcta pariť occupabit. Auditam fac ps.142.
mihi mane miscōiam tuā ait sctūs: Reple/ ps.89.
ti sum? mane miscōia tua. Sz ad nr̄m diem reuertamur: q̄ tanq̄ custodia in nocte pro sua brēuitate diciť: q̄ tanq̄ nihiluz ⁊ inane

ab illo familiari spūsancti organo notatur:
ps. 39. cum dic: Quā oes dies nri defecerūt ⁊: Be
ps. 101. fecerūt sicut fum⁹ dies mei. Dies mei sicut
Iob. 8 vmbra declinauerūt. Parui ⁊ pessimi sūt
oes dies vite mee ait ille sctus priarcha: q̄
vidit dñm facie ad faciē. Et q̄dem in hac ip
sa die hoi deus rationē prestat tribuit intel
ligentiā: sed necesse ē vt exeuntē de hoc mū
do illumiet lumie sciētie sue: ne si de domo
carceris ⁊ vmbra mortis extinct⁹ exierit ñ
lumiari non valeat ineternū. Ideo quippe
vnigenit⁹ dei sol iusticie tanq̄ immēsi ⁊ p
clari lumis cere⁹ in huius mūdi carcerē illu
minatus est ⁊ accēsus: vt oes qui illumiari
voluerint ad illum accedāt illiq̄ iunganť:
vt nihil mediū inter illos sit ⁊ ipsum. Pctā
eni nra separāt inter nos ⁊ deū: sed illis sb
latis vero lumini illuminādi ⁊ q̄si corpandi
pnectimur in idipsum: sicut lumē extinctuz
lumini lucenti ⁊ ardenti sine aliq̄ medio cō
iungiť vt illumineť: q̄ten⁹ per exemplū vi
sibiliū affectus rerū inuisibiliū cognoscam⁹
Ad hoc igiť tam magnū ⁊ pfulgidū sidus
iuxta pphetā illūminem⁹ nobis lumē scie
tie priusq̄ de mūdi huius tenebris exeam⁹
ne de tenebris transeam⁹ ad tenebras ⁊ te
nebras sempiťnas. Que ē autez ista sciētia
Profecto scire qz veniet dñs: ⁊ si q̄ñ veni
et scire non possum⁹ Hoc est illud totuz qd
postulať a nobis. At inquis ista sciētia om
niū est. Quis eni nesciat vel noieten⁹ fide
lis: quia veniet dñs: qz ventur⁹ est iudica
re viuos ⁊ mortuos ⁊ reddē vnicuiq̄ iux
ta opera sua? Non oium ista est sciētia frēs
mei: sed nec multoz: paucoz est: qz reuera
pauci sunt qui saluanť. Putasne illi q̄ cum
malefecerint letanť ⁊ exultāt in rebus pessi
mis: vel sciant vel recogitēt: qz veniet dñs?
Si dixerint ipsi: tu noli credere: qz qui di
1. Io. 2 cit se nosse deū ⁊ mādata eius non custodit
Titū. 1. mendax est. Confitenť ait apls nosse se de
Iaco. 2 um: factis autē negāt: Quia fides sine ope
rib⁹ mortua est. Non eni ita se omni impu
ritate polluerēt: si dñm venturū scirēt vel
formidarēt: sed vigilarēt vtiq̄ ⁊ nō sinerēt
tam grauiť pfodi psciētias suas. Scientia
autē ista in pmo gradu opať penitudinem
et dolorem vt risum in luctū cātū in plāctū
gaudiū in merorē puertat: ⁊ incipiāt tibi di
splicere que vehemenť ante placuerāt ⁊ il
la specialiť horreas q̄ specialiť appetebas.
Eccli. 2. Sic eni scriptū est: Quia q̄ addit lciam ad
dit ⁊ dolorē: vt veracis ⁊ sancte scie sit do
lor subsequēs argumentū. In secundo vo
gdu opatur corruptionē: vt tam non exhi
beas mēbra tua arma iniq̄tatis pctō: ⁊ co
erceas gulam: iugules luxuriā: suphiā dep
mas: ⁊ facias seruire corpus sctitati: qd ini
quitati ante seruierat. Penitudo enim sine
corruptiōe nō pderit: sicut sapiēs ait: Un⁹ Eccli. 34.
edificans ⁊ vn⁹ destrens: q̄d pdest eis nisi
labor? Qui eni baptizať a mortuo ⁊ iteruz
tangit eum: nihil pficit lauatio eius: ⁊ iux
ta saluatoris sniaz: Verendū est ne ei aliq̄d Io. 5.
deterius pting at. Sed qz hec diuti⁹ nō ha
beri possunt nisi circa se multa circūspectio
ne mens indefessa vigilet ⁊ attēdat. In ter
tio gdu opatur sollicitudinē: vt iam sollici
tus incipiat ambulare cū deo suo: ⁊ ex omi
parte scruteť ne vel in leuissima re tremen
de illius maiestatis offendat aspect⁹ In pe
nitudine accendiť: in corruptione ardet: in
sollicitudie lucet: vt interi⁹ ⁊ exterius reno
uetur. Hic respirare incipit a tribulatione
malorz ⁊ dolore ⁊ timoris magnitudinē spi
rituali leticia temperare: ne suorz enormita
te scelerū abūdantiori tristicia absorbeať.
Hinc ⁊ si timet a iudice: sperat a saluatore:
cū iam in animo eius timor ⁊ leticia obēc
tent ⁊ obuient sibi: plerūq̄ timor leticiā su
peret: leticia sepius timorē excludat ⁊ infra
sui gaudij pcludat archanū. Felix psciētia
in qua luctamē hmōi indesinenť pficiť: do
nec qd mortale est absorbeať a vita: donec
euacueť timor qui ex pte est: ⁊ succedat leti
cia qd pfectū est: qz non timor sempiťn⁹ sed
leticia sempiťna erit ei. Iam vo sic ardens
et lucens nondū in domo se esse pfidat vbi
sine oi timore ventorz accēsum lumē soleat
deportari: sed meminerit se esse sub diuo et
vtraq̄ manu studeat opire qd portat: nec
credat aeri etiam si videat esse trāquillum.
Repēte eni ⁊ hora qua nō putauerit muta
biť: ⁊ si vel ad modicū man⁹ remiserit exti
guetur. Qd ⁊ si etiā ardor portātis manus
vt q̄ñq̄ fieri solet adusserit: eligat poti⁹ pa
ti q̄ retrahere man⁹ suas: qz in momēto in
ictu oculi poterit exufflari. Si essemus in
domo illa non mānfacta: eterna in celis vbi
nullus inimicus intrat: nullus exit amicus
nihil esset timendū. Nūc vo trib⁹ maligniś
simis ⁊ validissimis ventis expositi sumus
carni: diabolo: ⁊ mūdo q̄ psciaz illuminatā
moliunť extinguere: insufflantes in cordi
bus nris desideria mala: mot⁹ illicitos: et
ita te repēte turbātes: vt vix pnoscere va
leas: vnde venias aut q̄ vadas. Ex q̄bus
etsi duo sepius inťmittūt: a tertio tñ nemo
vnq̄ sufflādi inducias extorsit. Iō vtriq̄
manib⁹ ⁊ cordis ⁊ corpis aia est tegenda:

ne forte que iam illumiata fuerat extingua
tur: nec cedendũ vel recedendũ etiam si g/
uis tentationũ feruor vtriusq; hois statuz
vehemenť afflixerit: sed dicendũ cum san/
cto. Anima mea cũ manib' meis semp. Eli
gamus poti' ardere q̃z cedere. Et sicut qd̃
in manib' nr̃is tenem' non facile obliuisci/
mur: sic nunq̃z obliuiscamur negociũ aiarũ
nostrarũ: ꝗ illa cura p̃ncipaliť vigeat in cor
dibus nostris. Cũ ergo sic lumbi nostri ac/
cincti fuerint ꝛ lucerne ardẽtes: custodien/
de sunt vigilie noctis supra gregẽ cogitatio
nũ ꝛ actionũ nr̃arũ: vt si prima vigilia vel
secũda vel tertia dn̄s venerit: paratos nos
inueniat. Prima vigilia est rectitudo opis
vt ad hanc quã iurasti regulã oẽm vitã ex/
equare coneris: nec trãsgrediaris termios
quos posuerũt patres tui: in oib' vie ꝛ vi/
te huius exercitijs: non declinãs ad dexte/
ram neq̃z ad sinistrã. Secũda puritas intẽ/
tionis: vt simplex oculus totũ corp' lucidũ
faciat: vt quicq̃d feceris ꝓpter deũ facias:
et ad locũ vnde exeũt gr̃e reuertanť vt ite/
rum fluant. Tertia est custodia vnitatis: vt
in ꝯgregatiõe posit' volũtates alior: tuis
voluntatib' anteponas: vt non solũ sine q̃/
rela sed ꝛ cum gr̃a inter fr̃es maneas: por/
tans omnes: orans ꝑ oibus: vt ꝛ de te q̃z
dicať: Hic est fratrũ amator ꝛ populi isra/
el: hic est qui multũ orat ꝑ populo ꝛ vniũ/
sa sancta ciuitate hierusalẽ. Ita ergo in hac
die aduentus vnigeniti nobis verã scienti/
am accẽdit: scientiã in q̃z iliã que nos doce/
at qr veniet dn̄s: que sit mor nr̃or perpe/
tuũ ꝛ stabile fundamentũ. Et mane inquit
videbitis gloriã eius. O mane: o dies que
melior/es in/atrijs dn̄i sup milia: qn̄ erit mẽ
sis ex mense ꝛ sabbatũ ex sabbato: cũ splẽ/
dor lucis ꝛ feruor charitatis vsq̃z in altissi/
ma illa magl̃ia terrarũ incolas illustrab't.
Quis de te cogitare: nedũ aliq̃d p̃sumat re
citare? Interim tn̄ edificem' fratres fidem
nostrã: vt si mirabilia illa que nobis reser/
uantur videre non possum': saltem mira/
bilia que ꝓpter nos in terris facta sunt ali/
q̃tulũ ꝯtemplemur. Tria opa tres mixtu/
ras fecit omnipotẽs illa maiestas in assum
ptione nostre carnis: ita singulariť mirabi/
lia: ꝛ mirabiliť singl'aria: vt talia nec facta
sint: nec faciẽda sint amplius sup terrã. Cõ
iũcta quippe sunt adinuicẽ deus ꝛ hõ: mať
et virgo: fides ꝛ cor humanũ. Ammirabi/
les iste mixture: ꝛ omni miraculo mirabili'
quomodo tam diuersa: tanq̃z diuisa abin/
uicem: inuicẽ potuerũt ꝯiũgi. Et p̃mo q̃dẽ
intuere creationẽ: positionẽ ꝛ dispositionẽ
rerum: q̃z ta sit videlicet in creatiõe potẽtia
q̃z ta i positiõe sapiẽtia: in compositiõe q̃z ta
benignitas. In creatiõe vide q̃z multa ꝛ q̃z
magna potenť creata sunt: in positiõe q̃z sa
pienter cuncta locata sũt: in bonitate q̃z be/
nigne/suprema ꝛ infima ꝯnexa sunt: tã ama
bili q̃z ammirabili charitate. Huic eni limo
terreno vim vitalẽ miscuit vt in arborib':
vnde surgit venustas in folijs: in floribus
pulchritudo: sapor in fructib' ꝛ medicina.
Nec hoc ꝯtentus adiecit etiam vim sensibi
lem limo nostro vt in pecorib': que nõ solũ
vitam habeant: sed ꝛ sentiant quinq̃z ꝑtita
sensualitate vigẽtes. Addidit adhuc bono
rare limũ nostrũ ꝛ ei vim ratinoalẽ immisit
vt in hoibus: qui non solũ viuũt sentiũt: ꝫ
et discernũt inter cõmodũ ꝛ incõmodũ: inť
bonũ ꝛ malũ: inter verũ ꝛ falsuz. Voluit q̃z
infirmior a nostra abũdantior gloria subli/
mare ꝛ ꝯtraxit se maiestas: vt qd̃ meli' ha
bebat videlicet seipsum limo nostro ꝯiũge
ret: ꝛ in ꝑsona vna/sibi inuicẽ vnirenť deus
et limus: maiestas ꝛ infirmitas: tanta vili/
tas ꝛ sublimitas tanta. Nihil tamẽ deo sbli
mius: nil vilius limo: ꝛ tamẽ tanta digna/
tione deus descẽdit in limũ: tantaq̃z digni/
tate limus ascendit ad deũ: vt quicq̃d i eo
deus fecit lim' fecisse credať: quicq̃d limus
ꝑtulit: deus in illo ꝑtulisse dicať: tam inef/
fabili q̃z incõprehẽsibili sacro. Et attende:
quia sicut in illa singulari dinitate trinitas
est in ꝑsonis vnitas in suba: sic i ista specia/
li ꝯiũctione trinitas est in substãtijs: in ꝑso
na vnitas: ꝛ sicut ibi ꝑsone nõ scindũt vni/
tatem: vnitas non minuit trinitatez: ita ꝛ ꝫ
ꝑsona non ꝯfundit substãtias: nec substan/
tie ipse ꝑsone dissipant vnitatẽ. Sũma illa
trinitas hanc nobis exhibuit trinitatẽ: op'
mirabile: opus singulare: inter oia ꝛ super
oia opera sua. Verbũ eni ꝛ aia ꝛ caro i vnã
ꝯuenere ꝑsonam: ꝛ hec tria vnũ: ꝛ ꝫ vnuz
tria: non/ꝯfusione substãtie: sed vnitate ꝑ/
sone. Hec est p̃ma ꝛ superexcellẽs mixtura: ꝛ
hec p̃ma inter tres. Aduerte homo qr lim'
es: ꝛ non sis suphus qr deo iunct' es: ꝛ nõ
sis ingrat'. Secũda mixtura ẽ virgo ꝛ ma/
ter: ãmirabilis plane ꝛ singularis. A secu/
lo non est auditũ q̃ virgo esset que peperit
q̃ mater esset q̃ virgo p̃mãsit. Nunq̃z iuxta
rerum ordinẽ virginitas vbi fecũditas pre
dicať: nec fecũditas vbi virginitas integra
ꝯseruať. Sola hec est: in qua virginitas et
fecũditas obuiauerũt sibi. Ibi semel factũ
est qd̃ factum non fuerat: nec fiet in eternũ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia neq̃ primam similem visa est: neq̃ habere sequentem. Tertia est fides ⁊ cor humanũ: ⁊ hec quidem prima ⁊ secũda inferior: sed non minus forsitan fortis. Mirum enim est quomodo cor humanũ his duobus fidem accomodauit: quomodo credi potuit q̃ deus homo esset: q̃ virgo fuerit que peperisset. Sicut ferrum ⁊ testa iungi nõ possunt: sic ⁊ hec duo nequeũt cõmisceri: si nõ misceat glutinũ spũssancti. Ergo ne credẽdum est q̃ iste deus sit qui ponitur in presepio: qui vagit in cunis: qui omniũ infantum necessitatũ iniurias patitur: qui flagellatur: qui conspuit̃: qui crucifigit̃: qui ponitur in sepulchro: ⁊ inter duos lapides cõcludit̃ excelsus ⁊ immensus? Illa ne virgo erit que lactat puerum: cui maritus ꝓtinus comes est in puiuio: in thalamo: qui ducit illam in egyptum: reducit ab egypto: ⁊ solus cum sola: tam longinquã: tam secretaz ꝓficit viam? Quomodo potuit hoc psuaderi generi humano: vniuerso orbi terrarũ? Et tamen tam facile tam potenter psuasuz est: vt mihi id credibile faciat credẽtiũ multitudo. Juuenes ⁊ virgines senes cum iuniorib̃ elegerunt mille mortib̃ mori: q̃z vel ad momentuz ab ista fide deficẽ. Et h̃ quidem mixtura excellens: sed excellentior secunda: tertia vero excellentissima est. Primã auris audiuit sed oculus non vidit: q̃ auditum est ⁊ creditum vsq̃z in fines terre magnũ illud pietatis sacramentũ: sed tamẽ oculus deus non vidit absq̃z te: quomodo te intra virginei ventris angustias humano corpori ꝓiunxisti. Secundã oculus vidit: quia se fecundã ⁊ virginez illa singularis regina ꝓspexit que ꝓseruabat oia verba hec ꝓferens in corde suo: cognouit ⁊ ioseph non minus testis q̃z custos tante virginitatis. Tertia in cor hois ascendit: cum q̃d factum est sicut factũ est creditũ est: cuz magis oraculo q̃z oculo credidim̃: cuz que dicta vel facta sunt tenem̃ firmissime nulla teñ dubitãtes. In prima vide q̃d: in secũda per quid: in tertia ꝓpter quid deus dederit tibi. Dedit tibi christũ per mariã propter sanitatez. In prima remediũ est: quia ex deo ⁊ hoie cathaplasma ꝓfectum est: q̃d sanaret oẽs infirmitates tuas. Contuse ſũt autem ⁊ cõmixte due species in vtero virginis tanq̃z in mortariolo sanctospũ tanq̃z pistillo illas suauiter cõmiscẽte. Sed q̃ tu dignus non eras cui donaret̃ datũ est marie vt per illam accipes quicq̃d haberes: q̃ per hoc q̃ mater est genuit tibi deum: per hoc q̃d virgo est exaudita est ꝓ preuerentia sua: in causa tua ⁊ totius generis humani. Si sola mater esset sufficeret ei vt saluaret̃ per filiorum gnãtionẽ: si sola virgo sufficeret sibi: nec benedict̃ fruct̃ ventris ei̇ mũdi precium esset. Cum ergo in prima sit remedium: in secũda adiutoriũ est: quia nihil nos deus habere voluit: q̃d per marie manus non transiret. In tertia autem meritũ est: quia cum hec firmiter credim̃ iam habemus: ⁊ in fide sanitas est: quia qui credi derit saluus erit.

Sermo IIII vnde supra

Odiernũ quidem sermonẽ ordinis nostri consuetudo non exigit: sed crastino opus erit circa missarũ solennia diutius occupari: ⁊ hora breuis sermonis longitudinem non admittet. Propterea nõ ab re puto prepare hodie corda vestra tante solennitati: presertim cum sit pfundissima sacramenti huius ⁊ incomp̃hensibilis altitudo: et tanq̃z fons vite quo magis hauriat̃: eo magis exuberans nunq̃z valeat exhauriri. Beniq̃z scio quẽadmoduz abundet ꝓ christo tribulatio vestra: ⁊ vtinam abũdet ⁊ cõsolatio vestra per ipsum. Nam mũdialem quidem ꝓsolationẽ vobis offerre nec libet nec licet. Vilis est ⁊ ad nihilũ vtilis huiusmodi ꝓsolatio: ⁊ q̃d magis est metuendum etiam vere ac salubris ꝓsolationis est impedimentũ. Propterea qui delectatio est angelorũ ⁊ gloria: ipse factus est salus ⁊ ꝓsolatio miserorũ: qui in ciuitate sua magnus et sublimis valde beatificat ciues: ipse in exilio paruus ⁊ humilis valde letificat exules et qui in altissimis est gloria patris: factus est in terra pax hoibus bone voluntatis. Paruulus enim datus est paruulis: vt magnus detur magnis: ⁊ quos iustificat paruulus: magnificet postmodũ ⁊ glificet magnus ⁊ gloriosus. Hinc sine dubio vas electionis q̃d de plenitudine paruuli hui̇ acceperat: licet enim paruulus sed pleñ gratia ⁊ veritate ⁊ in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corpaliter: hinc vtiq̃z paulus eructuat verbuz illud bonũ q̃d his diebus frequent̃ audistis. Gaudete in dño sp iteruz dico gaudete. Gaudete inquit de exhibitione iterum gaudete de pmissione: q̃niam ⁊ res plena gaudio: ⁊ spes plena gaudio est. Gaudete quia iam pcepistis dona sinistre: gaudete quia expectatis dona dextre. Leua inquit eius sb capite meo: ⁊ de-

Joan. Col. 1. Phil. 2. Cant. 2.

xtera illius amplexabiꝫ me. Leua quidem leuat: dextera suscipit. Leua medeꝫ ⁊ iustificat: dextera amplectiꝫ ⁊ beatificat. In leua eius merita: in dextera ꝯo ꝓmia ꝯtinentur. In dextera incq̃ delitie: in sinistra sunt medicine. Sed attẽde pium medicũ attende medicũ sapientem. Considera diligentius q̃ noua medicamina portet: vide quaz non modo ꝓciosas sed ⁊ speciosas attulerit medicinas: non solũ putiles ad sanitatis fructũ sed ⁊ delectabiles ad aspectũ ⁊ suaues ad gustum. Deniq̃ primã eius medicinam primũ qd̃ in sinistra portat attende: ⁊ ꝯceptũ sine semie inuenis. Intuere obsecro quale sit istud q̃ nouuz q̃ ammirabile q̃ amabile q̃ iocundũ. Quid est pulchriusq̃ generatio casta: quid gloriosiꝰ q̃ sancta et sincera ꝯceptio: in q̃ nihil pudoris est: nihil sordis: nihil coꝛruptiõis? At qm̃ minus fortassis detineret nos gratia licet ammiratio nouitatis: nisi fructꝰ quoq̃ salutis ⁊ vtilitatis ꝯsideratio: animũ delectaret: ꝯceptus iste non modo gloriosus i ipsa quasi exteriori specie sed ⁊ ꝓciosus ẽ in interiori virtute: vt ꝓm qd̃ scriptuz est: In sinistra dñi gloria simul ⁊ diuitie iuenianꝫ: diuitie inq̃ salut's: cum gloria nouitatis. Quis eni potest facere mũdũ de imũdo ꝯceptũ semine: nisi tu qui sine oi illicita ⁊ imũda ꝯceptꝰ es voluptate? In ipsa radice ⁊ origine mea infectus ⁊ inq̃natꝰ sum: imũda ẽ ꝯceptio mea sed est a quo tollaꝫ ista ꝯfusio. Ipse eã tollit: in quez ipsa non cadit. Diuitias salutis habeo quibus redimã ꝓprie ꝯceptiõis impuritatez: christi purissimã ꝯceptionẽ. Ad de adhuc dñe iesu: innoua signa: imuta mirabilia: nam priora quidez ipsa ꝯsuetudine viluerũt. Plane eni solis ortus ⁊ occasus: terre fecũditas tempoꝛ vicissitudo miracula sunt ⁊ magna miracula: sed totiens ꝶ vidimus: vt iam non sit qui attẽdat. Innoua signa: ⁊ imuta mirabilia: Ecce ait noua facio oia. Quis hec ait? Agnus vtiq̃ q̃ sedebat in throno. Agnus plane totꝰ suauis totus delectabilis: deniq̃ totꝰ vnctꝰ. Hãc eni interp̃tationẽ habet nomẽ eius qd̃ est christꝰ. Cui poterit asper aut durus videri qui nec ipsi matri in natiuitate quicq̃ asperitatis quicq̃ intulit lesiõis? O noua vere miracula. Concept' fuit sine pudore: partus sine dolore. Mutata est in virgine nostra maledictio eue. Peperit eni filiuz sine dolore. Mutata est inq̃ maledictio in bñdictionẽ: sicut p̃dictum ẽ p angelũ gabrielẽ Benedicta tu in mulieribus. O beata sola inter mulieres bñdicta ⁊ non maledicta sola a gnãli maledicto libera: ⁊ a dolore parturientiũ aliena. Nec mirũ fratres si dolorem non intulit matri q̃ dolores totꝰ mũdi tulit ꝓm q̃ esaias ait: Quia vere languores nostros ipse tulit. Duo sunt q̃ timet humana fragilitas: pudor ⁊ dolor. Utrũq̃ christus tollere venit vnde ⁊ vtrũq̃ suscepit: quando vt cetera fileaz morte: ⁊ morte turpissima ꝯdemnatꝰ est ab iniq̃s. Itaq̃ vt fiduciã nobis daret q̃ tolleret hec a nob prius matrẽ suam imunẽ ab vtroq̃ seruauit: vt nec in ꝯceptu quicq̃ pudoris: nec in partu quicq̃ doloris existeret. Accumulanꝫ adhuc diuitie crescit gloria: inouanꝫ signa et miracula imutanꝫ. Non solum sine pudore ꝯceptus: ⁊ sine dolore partus: ꝶ ⁊ mater est sine coꝛruptiõe. O vere nouitas inaudita. Virgo peperit ⁊ post partũ inuiolata pmansit: fecũditatẽ plis cuz carnis integritate: ⁊ gaudiũ matris habẽs cũ virginitatis honore. Jam securus expecto promissam mihi gloriã incoꝛruptiõis in carne mea: quoniãquidẽ ꝯseruata per eum ẽ incoꝛruptio etiam in matre sua. Facile erit ei per quem mater ipsa incoꝛruptionẽ non p didit pariẽdo: vt ⁊ coꝛruptibile hoc incoꝛruptionẽ induat resurgẽdo. Habes tñ adhuc maiores diuitias: habes gloriã amplioꝛem. Mater est sine coꝛruptiõe virginitatis: filius sine omni labe peccati. Non cadit in matrẽ eue maledictio: non cadit in plem generalis illa ꝯditio de qua dictuz est p p phetam. Nemo mũdus a sorde: nec infans cuius est vniꝰ diei vita sup terrã. Ecce infans sine sorde: solus inter hoies veraꝛ: immo ⁊ veritas ipsa. Ecce agnꝰ sine macula: agnus dei qui tollit pctã mũdi. Quis enim peccata meliꝰ tolleret: q̃ is in quẽ pctm̃ nõ cadit. Iste sine dubio lauare me põt: quez ꝯstat inq̃natum non esse. Hec manꝰ opertũ luto detergat oculum meũ: q̃ sola sine puluere est. Iste mihi festucam educat de oculo qui non habet trabez in suo: imo iste trabem educat de meo: qui nec exiguũ puluerem habet in suo. Vidimꝰ certe diuitias salutis ⁊ vite: Vidimꝰ gloriam eius: gloriaz quasi vnigeniti a patre: Queris a quo patre? Et filius altissimi vocabiꝫ. Manifestũ est quis altissimꝰ sit. Sed ne q̃s remaneat locus dissimulatiõis: Qd̃ ex te nasceꝫ sanctum (ait angelus gabriel ad mariaz) vocabitur filius dei. O vere sanctũ. Non dabis dñe sanctũ tuũ videre coꝛruptionẽ: qd̃ nec matri quidem abstulit incoꝛruptionẽ. Cre-

Prouer. 3.
Job. 12.
Signa naturalia obsoleta ad miraculõ amplionẽ pariunt.
Esa. 43.
Apo. 5.
Luc. 1.
Esa. 53.
Jo. 1.
Luc. 1
Ibi. ẽ ps. 15.

scunt miracula: multiplicat diuitie: thesaurus aperit. Que generat & mater & virgo e qui generat deus & homo est. Sed nunqd dabitur sanctuz canib?: aut margarite porcis? Abscondat certe thesaurus noster in agro: & pecunia nostra in sacculo reponat. Operiatur concept? sine semie mris desponsatione: partus sine dolore vagitibus parvuli & merore. Abscondat & parturientis incorruptio legali purificatione: infantis innocentia solita circucisione. Absconde inq̃ absconde maria: noui solis fulgore: pone in presepio: inuolue pannis infantem. Nam & ipsi panni diuitie nostre sunt. Preciosiores siquidez panni saluatoris oi purpura: & gloriosius hoc psepe auratis regum solijs: ditior denicq̃ christi pauptas cunctis opibus cunctisq̃ thesauris seculi. Quid enim humilitate ditius: quid pciosius inuenit: q̃ nimirum regnũ celoz emit: & diuina gra acq̃
Mat.5. ritur? Sicut scriptũ est: Beati paupes spiritu: quoniã ipsoz ẽ regnũ celoz. Et apd
Jaco.4. apostolũ: Deus supbis resistit: humilibus autem dat gratiã. Habes cõmendatã humilitatem in natiuitate. In hac enim exinaniuit semetipsum: formã serui accipiẽs etabitu inuentus vt homo. Vis adhuc pciosiores diuitias & supercellentẽ gloriã inuenire? Habes charitatẽ in passione. Maio-
Jo.15 rem hac dilectione nemo habet: vt animaz suam ponat q̃s p amicis suis. Ihe diuitie salutis & gloria sanguis pciosus quo redẽpti sumus & crux dominica in qua cuz apo-
Gal.6. stolo gloriamur: Mihi autẽ absit gloriari
1.Cor.2. nisi in cruce dñi mei iesu christi. Et dicebat Nihil arbitratus sum me scire inter vos nisi christũ iesum: & hunc crucifixũ. Ipsa est leua christus iesus & hic crucifixus: naz dexterа quidem est: christ? iesus & hic gloriosus. Christũ inquit iesum: & hunc crucifixũ Fortasse crux ipsa nos sumus: cui christus memorat infixus. Homo enim, formã crucis habet: quã si man? extenderit exp̃met manifestius. Loquit autem christ? in psalmo.
ps.68. Infixus sum in limo pfundi. Limũ quidẽ nos esse manifestũ est: qm̃ de limo plasmati sumus. Sed tunc q̃dez lim? paradisi fuimus: nũc vero limus pfundi. Infixus sum
Mat.28. inquit: non ptransij: non recessi: Vobiscuz sum vsq̃ ad ꝓsummationẽ seculi. Ipse est enim emanuel nobiscũ de?. Nobiscũ vtiq̃
Geñ.38. sed p sinistrã. Sic enim olim thamar pariẽte sara prius ptulit solam manũ: que in sacramẽto dñice passionis coccineo alligata est filo. Itaq̃ iam quidem tenem? sinistraz sed adhuc clamare necesse est: Operi manuũ tuarũ porriges dexterã. Naz delectationes in dextera tua vsq̃ in finem. Domine ostende nobis dexterã & sufficit nobis. Gloria inquit & diuitie in domo eius: vtiq̃ qui timet dñm. Sed in domo tua dñe q̃d? Profecto grarũactio & vox laudis: Beati q̃ habitant in domo tua dñe &c. Oculi enim non vidit: auris non audiuit: & in cor hois non ascendit: que prepauit deus diligentibus se. Lux est enim inaccessibilis: pax est q̃ exuperat oẽm sensum: fons est q̃ ascensum nescit sed descẽsum. Non vidit oculus lucẽ inaccessibilẽ: non audiuit auris pacem incõprehensibilẽ: Speciosi quidem pedes euã
Ro.10. gelizantiũ pacem. Sed licet in oẽm terram exierit sonus eoz: tamẽ que exupat omnẽ sensum nec ab ipsa q̃ta erat potuit capi: nedum alioz auribus tradi: Ait etiam paul? ipse: Fratres ego me non arbitroz compre-
Phil.3. hendisse. Fides quidem ex auditu: audit? autem per verbũ dei: sed fides non species et pmissio non exhibitio pacis. Et quidez pax nunc est etiam in terra hoib? bone voluntatis: sed quid est pax ista ad illius plenitudinẽ & supeminentiã pacis? Unde & ipse dñs ait: Pacem meam do vobis: pacez
Jo.14. meam relinquo vob's. Ideam siq̃dem q̃ exuperat oẽm sensum: & est pax sup pacem Necdum capaces estis: ppterea do vobis patriam pacis: & relinquo interim viã pacis. Sed q̃d est qd̃ diximus in cor hois nõ ascendit? Utiq̃ quia fons est: & ascẽsum nescit. Scimus enim quia natura fontiũ est riuos sectari ꝓualliũ: montiũ ardua declinare: sicut scriptũ est: Qui emittis fontes in
ps.103. ꝓuallibus: inter mediũ montiũ ptransibũt aque. Hoc autem est vnde ammonere sepius studeo vestram charitatẽ: quia deus superbis resistit: humilib? autem dat gratiã.
Ja.4. Fons enim ad altiorẽ locum non ascendit: q̃ sit locus eius pprius de quo ascendit vl' pcedit. Sed videri potest fm hanc regulam non impediri a supbia vias gratie: psertim q̃ ille primus supbus q̃ fm scripturã rex ẽ super oẽs filios supbie dixisse non legit altior ero: sed ero inquit similis altissimo. Attamen non mentit apostolus: qm̃ ille extollitur supra omne qd̃ credit aut qd̃ colitur deus. Horret humanus auditus verbũ: fvtinam horreat similit anim? cogitatuz malignũ pariter & affectum. Dico enim vobis q̃ non ille tm̃: sed & ois supbus extollit supra deum. Vult enim deus fieri volũtatẽ suã: et superbus vult fieri suam. Jam videtur

Job.14
ps.15.
ps.111.
ps.83.
1.Cor.2.

equalitas: sed attēde male ꝯgruam ꝓpor/
tionē. Deus q̄dem in his tm̄ que ratio ap/
probat suam vult fieri voluntatē: supbus
vo ⁊ cum ratiōe ⁊ ꝯtra rationē. Vides qm̄
altitudo est: ⁊ non illuc ꝑueniūt fluēta gra/
tie? Nisi ꝯuersi fueritis inq̄t ⁊ efficiamini si/
cut paruulus iste (se autē dicit qui est fons
vite in q̄ habitat ⁊ vnde manat plenitudo
gratiarū oīum nō) intrabitis in regnū celo
rum. Para ꝓinde riuulos: aggeres terre/
ne ⁊ elate cogitatiōis disperge: ꝯformare fi
lio hoīs non p̄mo hoī: q̄r fons gratie in cor
hoīs carnalis scz ⁊ terreni nō ascēdit. Ocu
lum q̄ꝫ purga vt videre possis merissimam
lucem: ⁊ aurem tuā inclina ad obediēdum
vt qn̄q̄ ꝑuenias ad quietē ꝓpetuā ⁊ pacē
super pacē. Lux enī est ꝓpter serenitatez:
pax ꝓpter tranquillitatē: fons ꝓpter afflu
entiam ⁊ eternitatē. Fontem assigna patri
ex quo nascit̄ filius ⁊ ꝓcedit spūssctūs: lu/
cem filio qui est vtiq̄ candor vite eterne et
lux vera illuminās oēm hoīem venientem
in hunc mūdū: pacem spūisctō: qui nimirū
sup humilē ⁊ quietū requiescit. Nec h̄ di/
co tanq̄ꝫ ꝓpria ista sint singuloꝝ: nam ⁊ pr̄
lux est vt sit filius lumen de lumine: ⁊ filius
pax est: pax nostra que fecit vtraq̄ vnum:
et spūssanct⁹ fons est aque saliētis in vitaz
eternam. Sed qn̄ ad hec ꝑueniem⁹? Quā/
do adimplebis me dn̄e leticia cū vultu tuo
Gaudemus in te qm̄ visitasti nos oriēs ex
alto: iterū gaudem⁹ expectātes beatā spem
in aduentu secūdo. Sed qn̄ veniet plenitu
do leticie non de memoria sed de p̄sentia: d̄
Phil. 4 exhibitione non de expectatiōe? Mode/
stia vestra ait apostolus nota sit oīb⁹ hoī/
bus: dn̄s ꝓpe est. Dignū est enī vt ⁊ mode
stia nostra nota sit sicut dn̄i dei nostri mo/
destia cunctis innotuit. Quid enī magis in
congruū: q̄ꝫ vt imoderate agat homo: ꝯsci
us ꝓprie infirmitatis: qn̄quidem apparuit
Mat. 11. inter hoīes modestus dn̄s maiestatis? Di/
scite inq̄t a me quia mitis sum ⁊ humil̄ cor/
de: vt possit etiam modestia vestra innote/
scere ceteris. Jam quod sequit̄ dn̄s ꝓpe
est de dextera debet intelligi. Nam de sini/
Mat. 28. stra ipse loquit̄: Ecce ego vobiscū sum oī/
bus diebus vsq̄ ad ꝯsummationez seculi.
Prope est dn̄s fratres mei nihil solliciti si/
tis: in ꝓximo est ⁊ citius apparebit. Nolite
deficere: nolite lassari: querite eum duz in/
ps. 33. ueniri potest: inuocate eū dū ꝓpe est. Pro
pe est dn̄s his qui tribulato sunt corde: ꝓ/
pe est expectantib⁹ eum: expectantib⁹ eum
in veritate. Deniq̄ vis nosse q̄ꝫ ꝓpe est?

Audi sponsam de sponso canentē: Qm̄ ec/ Can. 2.
ce stat post parietē. Parietē istū corpus tu
um intellige: qd̄ obstaculū impedit: vt euz
qui ꝓpe ē nōdū valeas intueri. Propterea
paulus ipse dissolui cupit ⁊ cū christo esse:
et exclamans miserabili⁹: Infelix inq̄t ego Phil. 1. Ro. 7.
homo: quis me liberabit de corpe mortis
huius? Sic ⁊ ꝓpheta in psalmo: Educ in/ ps. 141.
quit de carcere animā meam ad ꝯfitendum
noī tuo.

Sermo V vnde supra

Anctificami=

ni hodie: ⁊ estote parati: die enī
crastina videbitis maiestatē dei
in vobis. Celebraturi dn̄ice natiuitatis mi
rabile sacramentū: iure quidem monemur
fratres in oī sanctificatione prepari. Adest
enī sanctussctōꝝ: adest ipse qui dixit: San Leuit. 20.
cti estote: quia ⁊ ego sanct⁹ suz: dn̄s de⁹ ve/
ster. Alioq̄n quō dabit̄ sanctuz canibus: ⁊
margarita porcis: nisi prius illi ab iniq̄tate
isti ab illicita voluptate purgati: de cetero
tota sollicitudine fugiant: illi quidem vo/
mitū isti volutabrū luti? Susceptur⁹ olim
diuina mandata carnalis israel sāctificaba/
tur in iusticijs carnis: in baptismatib⁹ va/
rijs: in muneribꝰ ⁊ hostijs: q̄ non potera nt
iuxta cōscientiā ꝑfectum facere seruientem
Verū hec quidē oīa transiere: nimiꝝ vsq̄
ad tempus correptiōis imposita: qd̄ vtiq̄
iam aduenit Oportune igit̄ ex hoc iā ꝑfetā
vobis indicit̄ sanctificatio: interna manda
tur ablutio: exigit̄ mūditia spūalis: dicēte
dn̄o. Beati mūdo corde: qm̄ ipi deū vide/ Mat. 5.
būt. Ad hoc viuim⁹ fratres: ad h̄ nati: ad h̄
vocati sumus: ad hoc nobis dies hodiern⁹
illuxit. Erat aliqn̄ nox: qn̄ nemo poterat h̄
operari. Erat nox in vniuerso orbe ante ve
ri lumīs ortū: ante xp̄i natiuitatē. Erat nox
in vniuerso orbe ante veri luminis ortū: an
te xp̄i natiuitatē. Erat nox etiā singul̄ qui/
busq̄ nostrū: ante suā cuiusq̄ ꝯuersionem
⁊ internam regenerationē. An nō ꝓfūdis/
sima nox: ⁊ densissime tenebre erāt sup vni
uersā faciē terre: cū oli prēs nr̄i facticios co
lerēt deos: ⁊ insano penit⁹ sacrilegio ligna
⁊ lapides adorarēt? An nō etiaz cuiq̄ nr̄m
caliginosa nox erat cū tanq̄ꝫ sine deo in hoc
seculo viuerem⁹: cū ambularem⁹ p⁹ ꝯcupi
scentias nostras: cū sectaremur carnis ille/
cebras: cū obtꝑaremus desiderijs secl̄ari/
bus: cū exhiberem⁹ membra nostra arma
iniquitatis peccato: cū seruirem⁹ iniquita/
ti ad iniquitatē: in quib⁹ nūc merito erube

In Vigilia Natalis dñi Sermo VI

1.Thes.5. scim⁹ tanq̃ opib⁹ tenebrar⁹? Qui dormiũt
nocte dormiũt apl's ait: ⁊ qui ebrij sũt nocte
ebrij sũt Et hec quidẽ fuistis: ꝗ excitati estis
ꝗ sanctificati estis: si tñ filij lucis estis ⁊ filij
diei. ñ noctis neq̃ tenebrar⁹. Siq̃dẽ ꝓco di
1.Pe.4. ei est ille qui clamat: Sobrij estote ⁊ vigila/
te. Et iudeis loquebat̃ in penthecostẽ de ꝛ
Act.2. discipul'. Quõ hi ebrij sũt cum sit hora diei
tertia? Hoc eñ est qd̃ ait ei⁹ coapostolus.
Ro.13. Nox precessit: dies aũt appinquabit. Abi
ciam⁹ ergo opa tenebrar⁹ ⁊ induamur ar/
ma lucis: sic vt in die honeste ambulemus
Abiciamus inquit opera tenebrar⁹ somno
lentiã scz ⁊ ebrietatem: qm̃ vt supra memi/
nim⁹ qui dormiunt nocte dormiunt: ⁊ qui
ebrij sũt nocte ebrij sũt: vt tanq̃ in die non
dormitemus sed ambulem⁹: atq̃ hoc qui/
dẽ honeste: non temulente. Vides homiez
cuius ad omne op⁹ bonũ dormitat anima
eius pre tedio: in tenebris est vsq̃ adhuc.
Vides inebriatũ absinthio sapientẽ plusq̃
oportet non ad sobrietatẽ cuius nec oculus
visu: nec auris impleat̃ auditu: qui pecuni
am aut simile aliquid diligens nõ satiet̃: lõ
gam instar ydropici sitim bibens: filius no/
ctis est ⁊ tenebrar⁹. Nec facile sepanť hec
duo dicẽte scriptura. Qm̃ in desiderijs est
omnis ociosⁿ: hoc ẽ in ebrietate ois somno/
lent⁹. Sanctificemur ergo hodie ⁊ parati si
mus: parati quidẽ hodie nocturnũ excutiẽ
do soporem. Porro sãctificati nihilominus
tanq̃ in die ab ebrietate nocturna cupidis
noxie frenãdo furorem. In his eñ duob⁹
mandatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete: q̃ sunt
declinare a malo: ⁊ facere bonũ. Vex hoc
hodie: nã crastina nec in sanctificatione erit
nec in ꝓparatione: sed in visione vtiq̃ ma/
iestatis. Crastina inquit die videbitis ma/
iestatem dei in vobis. Hoc est qd̃ ait patri/
Gen.30. archa iacob. Cras mihi respõdebit iusticia
mea. Hodie eñ iusticia colit̃: cras respõde
bit: hodie exercet̃: cras fructificabit. Alio/
quin qd̃ non seminauerit homo: nec metet.
Nec eñ tunc videbit maiestatẽ: qui ꝛtem/
serit interim sãctitatem: nec oriet̃ ei sol glo/
rie: cui sol iusticie ort⁹ ñ fuerit: nec illucescit
ei dies crastina: cui non luxerit hodierna.
Nimiq̃ idẽipe qui hodie quidẽ nobis fact⁹
est a deo pre iusticia: appebit cras vita nra
vt ⁊ nos cum eo appaream⁹ in gloria. Ho/
die eñ paruul⁹ nascit̃ nobis: vt nõ appo/
nat homo magnificare seipm: sed ꝛuerta/
mur magis ⁊ efficiamur sicut paruuli: cras
exhibebit̃ magn⁹ dñs ⁊ laudabilis nimis
vt ipi q̃ magnificemur i laude: cũ vicz vni:
cuicq̃ laus a deo. Nimiq̃ quos hodie iusti/
ficauerit cras magnificabit: ⁊ ꝛsũmatiõi sã/
ctitatis succedet visio maiestatis. Nec ma/
nis visio q̃ non nisi similitudine cõstat: simi
les eñ ei erimus: qm̃ videbimus eum sicuti
est. Vñ ⁊ hic q̃ nõ simpliciter dicitur vide
bitis maiestatem dei: ꝗ addit̃ signant̃ in vo
bis. Hodie nimiq̃ tanq̃ in speculo: nos in
eo videm⁹ dũ nostra suscipit: cras videbi/
mus eum in nobis qm̃ iam sua donabit: cuz
ostendet nobis seipm: ⁊ assumet nos ad se/
ipm. Hoc est q̃ transeuntẽ sese ministratu/
rũ fore ꝓmisit: de cuius interi plenitudine
accipimus: non sane gloriã ꝑ gloria: sed g̃/
tiam ꝑ gratia: sicut scriptũ est: Gratiam ⁊ ps.83.
gloriam dabit dñs. Ne ergo contẽnas pri/
ora munera si sequentia cõcupiscis: nec
fastidias prius eduliũ si vis accipe q̃ sequũ
tur. Vel ꝑ ipso ferculo in quo apponit̃ qd̃
apponitur sumere non recuses. Ferculum
enim imputribile fecit sibi pacificus: corpus
incorruptibile aptans sibi: in quo salutis e/
pulas ministraret: Nõ dabis inquit sanctũ ps.15.
tuum videre curruptionẽ. Illud vtiq̃ de q̃
gabriel ad mariam qd̃ nascet̃ ait ex te sãctũ Luc.1
vocabit̃ filⁿ dei. Ab hoc igitur sancto ho/
die sanctificemur vt maiestatẽ eius vbi di/
es illa aspirauerit videam⁹. Siquidẽ dies
sanctificatus illuxit nobis: dies salutis: nõ
glorie aut felicitatis. Deniq̃ donec passio
annunciat̃ sanctisanctor⁹: qui nimiq̃ in pa/
rasceue passus est: id est in die ꝓparatõis:
merito omnibus dicit̃: sanctificami hodie
⁊ estote parati. Sanctificami magis ac ma
gis de virtute in virtutẽ proficiendo: ⁊ esto
te parati pseuerando. In qui bus tamẽ san
ctificamur. Legi de quodam dicente scrip/
tura. Quoniam in fide ⁊ lenitate ipsius san Eccli.45.
ctũ fecit illũ neq̃ eñ hoib⁹ sine lenitate pl⁹
q̃ deo sine fine deo placere possibile ẽ Ve/
rito sane in his monemur esse parati: quib⁹
⁊ deo cũ veniam⁹: cui⁹ maiestatẽ visuri su/
mus: ⁊ nobis inuicem vt in nobis eam pa/
riter videam⁹. Propterea siquidẽ oportet
nos puidere bõa: nõ solũ corã deo: ꝗ etiam
corã hoib⁹ vt nõ tñ regi nro: ꝗ ⁊ ciuib⁹ ⁊
ꝛmilitõib⁹ nris g̃ti eẽ possim⁹. Et quidẽ añ
oia fides q̃rẽda ẽ d̃ q̃ legit̃: Fid̃ mũdãs cor Act.15.
da eor Bti ei mũdo corde qm̃ ipi deũ vide Mat.5.
bũt Crede ergo te deo cõmitte te ei: iacta in
eũ cogitatũ tuũ: ⁊ ipe te enutriet vt fiducia/
lit̃ ⁊ fidelit̃ dicas: Bñs sollicit⁹ ẽ mei neq̃ ei ps.29.
b̃ sapiũt hoies amãtes seipos: hoies scioli ⁊
solliciti ꝑ seipis curã carnis pficiẽtes i d̃side
rijs surdi ad vocẽ dicẽt̃ oez solcitudinẽ ve/ 1.pe.6.

stram ꝓficientes in eũ: ipsi enim cura est de vobis. Nam sibi q̃dem ipse fidere non fidei sed pfidie est: nec ꝓfidentie sed diffidẽtie magis in semetipso q̃ in eo habere fiduciam. Is vere fidelis est: qui nec sibi credit: nec in se sperat: factus sibi tanq̃ vas pditum: sed sic perdens animã suam: vt in vitam eternam custodiat eam. Porro id quidem sola facit humilitas cordis: vt non sibi fidel' anima innitat sed deserẽs semetipsam ascẽdat iam de deserto innixa sup dilectũ: atq̃ ideo delitijs affluens. Sane vt pfecta sit sctificatio etiam mansuetudinẽ ⁊ grãm socialis vite a sanctoscto ꝓ discam' oportet: sicut ipse
Mat.11. ait: Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. Quid enim huiusmodi hoiem dicẽ ꝓhibet delitijs affluentẽ qui suauis ⁊ mitis ⁊ multe miscordie: oibus oia factus est ⁊ vniuersos pfundit oleo quodam mãsuetudis ⁊ lenitatis: quo sic infusus est sic pfusus etiam et supfusus vt stillare videat vndiq̃: Felix qui gemina hac sanctificatiõe parat' dicere potest: Paratũ cor meũ deus: paratũ
ps.56. cor meũ. Habet hodie q̃dem fructus suũ in sctificatiõe: crastina die finem habitur' vitam eternã. Videbit enim maiestatẽ dei: qd
Io.17. vtiq̃ vita eterna ẽ: sicut ⁊ veritas ait: Hec est vita eterna: vt cognoscãt te solum verũ deum: ⁊ quẽ misisti iesum christũ. Reddet ei coronam iusticie iustus iudex in illũ diem cui sane altera non succedet. Tũc videbit et affluet: ⁊ mirabit ⁊ dilatabit cor ipsius. Quousq̃ dilatabit? Usq̃ ad videndam in se maiestatẽ dei. Nolite arbitrari frẽs q̃ illã vob ꝓmissionẽ verbis explicare possim' Sanctificami hodie ⁊ estote parati: crastina die videbitis ⁊ gaudebitis: gaudiũ vr̃m implebit. Quid enim maiestas illa non implebit? Etiam supimplebit ⁊ supereffluet:
Luc.6. Quando mensurã bonam ⁊ ꝓfertam ⁊ coagitatam ⁊ supeffluentẽ dabũt in sinus vr̃os Usq̃ adeo quidem supeffluet: vt supra modum in sublimitate excedat non modo merita: sed ⁊ vota: sicut vere potẽs est facere: supra q̃ nos intelligere aut sperare possim' Nam desideria quidem nostra in trib' maxime ꝓstituta vident: qd decet: qd expedit qd delectat. Hec sunt que ꝓcupiscim': oẽs quidem oia sed alius magis hoc: ali' illud. Ille sic deditus est voluptati: vt nec honestatem satis reputet nec vtilitatẽ: ille questui magis incubans ⁊ honestũ dissimulat et iocundũ: ille voluptatis pariter ⁊ vtilitatis negligẽtio: solum vel maxime honorem sectatur. Nec ꝓ o rep̃hensibile desiderium bonorum: sed si ibi quererem' ea vbi vere inuenirem'. Hec enim vbi vere sunt: vnũ sunt atq̃ ipsum vtiq̃ summũ bonũ: summa vtilitas: summa gloria: sũma voluptas. Atq̃ hec quidem q̃tus interim capere possum' expectatio nostra est: ⁊ pmissa nobis visio maiestatis in nobis: vt deus sit oia in omnibus: omne iocundũ: omne vtile: omẽ honestum.

Sermo VI vnde supra

Pditum au- Abdie.1.

diuim' plenũ gratia: dignũ acceptione. Jesus christus filius dei in bethleem iude nasci. Anima mea liquefacta est in sermone isto: sed ⁊ spũs meus i precordijs meis estuat iocunditatẽ hanc ⁊ exultationẽ solito vobis desiderio eructuare festinans. Jesus interpretatur saluator. Quid tam necessariũ perditis: quid tã optabile miseris: quid tam vtile desperatis? Alioq̃n vnde salus: vnde vel tenuis aliq̃ spes salutis in lege peccati: in corpe mortis in malicia hac diei ⁊ loco afflictiõis: nisi noua nobis ⁊ insperata nasceret? At tu forte salutem optas: sed curatiõis acerbitatẽ teneritudinis pariter ⁊ egritudinis ꝓprie cõscius reformidas. Ne timeas: christus est suauis plane ⁊ mitis ⁊ multe miscordie vnct' oleo letic'e pre ꝓticipib' suis: eis nimirum qui licet non ipsam plenitudinẽ: de plenitudine tamẽ hui' accipiũt ꝓticipiũ vnctiõis. Ne ꝓ o suauem audiens inefficacẽ forte autumes saluatorem: addit ⁊ filius dei. Qualis enim pater talis filius: cui subest cum voluerit posse. An forsitã vtilitate salutis ⁊ iocunditate vnctionis audita: nescio q̃d submurmuras puto etiam de honestate sollicitus. Saluatorem tibi gratuleris adesse: vt puto iacens paralyticus i grabato: aut magis inter hierusalem ⁊ hiericho semiuiuus in via. Amplius autem letaris nec durum esse medicum nec grauibus vti medicinis: ne tibi forsitan intolerabilior videat breuis ipsa curatio: q̃ diuturna egritudo. Sic nimirum sic vsq̃ hodie multi pereunt medicum fugientes: q̃ iesum quidem nouerint: sed christum nesciũt: humano sensu ꝑ multitudine ⁊ malignitate morborum parate sibi medele molestiam estimantes. Jam vero si certus es de saluatore: ⁊ nihilominꝰ christum esse cognoscis non vtentem cauterio sed vnguento: non vstione sed vnctione curantem: vnum adhuc arbitror ingenuam posse mouere creaturam: ne forte qd

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

absit saluatoris huius non satis condigna videatur esse persona. Puto tamen non vsq; adeo ambitiosus es ⁊ glorie cupidus: aut zelator honoris: vt ab vno quopiam e conseruis tuis si prestare posset hanc gratiam suscipe detrectares. Nam si angelus aut archangelus esset: vel ex superiori quouis ordine spirituū beatorꝫ: multo min⁹ animositas tua qd causarē haberet. Nunc autē tanto ampliore tibi deuotione suscipiēdus est iste saluator: q̃to differenti⁹ pre ceteris omnib⁹ nomē hereditauit: iesus christ⁹ filius dei. Et vide si non euidenti⁹ hec tria ad pastores loquēs angelus cōmendauit gaudium magnū qd euangelizauit exponens: quia inquit natus est vobis hodie saluator qui est christus dñs. Exultem⁹ igit fratres in hac natiuitate ⁊ multiplicit gratulemur in ea: quā ⁊ salutis vtilitas ⁊ vnctiōis suauitas: ⁊ filij dei maiestas tam elegant illustrat: vt nihil desit ex oibus que desiderant nec comodū nec iocundū nec honestum. Exultem⁹ inq̃ ruminātes intra nosmetipsos ⁊ inuicem eructuātes suaue verbum: eloquiū dulce: iesus christus filij⁹ dei nascitur in bethleem iude. Nec mihi q̃s ad ista respondeat: indeuotus: ingratus irreligiosus. Non ē h̄ nouū: olim auditum est olim factum ē: olim natus est christ⁹. Ego enī dico olim ⁊ ante. Nec mirabit olim et antea: cui ppheticū illud occurrerit in eternū ⁊ vltra. Natus est ergo christus: nō modo ante hec nostra tempa: sed ante tempora vniuersa. Verum quidem illa natiuitas posuit tenebras latibulū suū: imo ꝓ magis lucem inhabitat inaccessibilē: latet i corde patris in monte vmbroso ⁊ ꝓdenso. Ut ergo aliquaten⁹ innotesceret: natus est: et i tempe: natus ex carne: natus in carne: factum est verbū caro. Quid tamen miruz si vsq; hodie dicitur in ecclesia: christus filius dei nascit: qñ tā longe antea dicebat haud dubiū quin de ipso: puer natus est nobis? Olim cepit audiri verbū hoc: ⁊ nemo sancto⁹ aliqñ fastidiuit. Siquidem iesus christus filius dei: heri ⁊ hodie ⁊ i eternū. Hic nimirū prim⁹ homo oium viuentiū pr̄ magnū eructuās sacramentū: qd in christo ⁊ i ecclesia apl's postmodū euidenti⁹ cōmēdauit: Relinquet ait homo patrē ⁊ matrē et adhereb't vxori sue: ⁊ erunt duo in carne vna. Hinc nihilomin⁹ abraam pater oium credentiū exultauit vt videret diem hunc: et vidit ⁊ gauisus est. Alioqn quando seruum iurantē sibi per deum celi sub femore suo manū ponere p̄cepisset: nisi ipsuz vtiq; deum celi ex eodem nasciturū femore preuidisset. Hoc quoq; ꝓsilium cordis sui homini ꝓm cor suū reuelauit deus cui iurauit veritatem ⁊ non frustrabit eum. De fructu inquiēs ventris tui ponam super sedē tuam. Unde ⁊ in bethleē iude nascitur: sic angelus ait ciuitate dauid: vtiq; ꝓpter veritatem dei ad ꝓfirmandas ꝓmissiones patrum. Hoc etiam multipharie multisq; modis ceteris reuelatū est patrib⁹ ⁊ ꝓphetis Absit autem vt a diligentib⁹ deum aliqn̄do fuerit negligenter auditum: nisi forte negligere videbat qui dicebat: Obsecro domine mitte quem missurus es: aut fastidire qui clamabat: Utinam dirumperes celos et descenderes: ceteraq; similia. Idipsum deinde apostoli sancti viderunt ⁊ audierūt et manus eorum tractauerūt de verbo vite: quibus singulariter aiebat: Beati oculi qui vident que vos videtis. Postremo h̄ idem nob̄ quoq; seruatuz est fidelib⁹ vtiq; thesauris fidei cōmendatum. ipso eque dicente: Beati qui non viderunt ⁊ crediderunt. Pars nostra hec est in verbo vite. Nec sane ꝓtemptabilis ex qua nimirum viuitur ⁊ qua vincitur mundus: quoniā Iustus ex fide viuit. Et hec est victoria q̃ vincit mundū: fides nostra. Hec est que velut quodam eternitatis exemplar preterita simul ⁊ presentia ac futura: sinu quodam vastissimo comprehēdit: vt nihil ei pretereat: nihil pereat: p̄eat nihil. Merito proinde in testimoniū fidei vestre vbi facta est vox annūciationis huius in auribus vestris exultastis in gaudio: egisti is gratias: prostrati soletenus adorastis: concurrentes velut sub vmbra alarum eius: ⁊ sub pennis eius sperantes. Nunquid non singuli natiuitate saluatoris audita clamastis in cordibus vestris dicentes: Mihi autem adherere deo bonū est. Aut potius illud quod idem ꝓpheta ait: Deo subiecta esto anima mea? Infelix nimirum quisquis ficte pstrat⁹ corde rigido corpus humiliauit. Est enim qui humiliat nequiter: interioza autem ei⁹ plena sunt dolo. Quisquis enim necessitatem suam minus considerat: minus sentit incōmoda: minus pericula pauet: minus deuote confugit ad remedia orte salutis: minus affectuose se subijcit deo: minus fideliter psallit. Domine refugium factus es nobis Hui⁹ adoratio min⁹ accepta: hui⁹ pstratio min⁹ verax: hui⁹ hūiliatio min⁹ hñs: hui⁹ min⁹ victoriosa ⁊ min⁹ viuida fides? Quid ta

Abdie.2.
Epbe.5.
Jo.18.
Gē.24.
ps.131.
Luc.2.
hebre.1.
Exo.4.
Esa.64.
Mat.13.
Jo.20.
Abdie.2.
ps.72.
ps.16.
ps.89.

men dicit: Beati qui non viderunt ⁊ credi/
derunt. Quasi non videatur ipsum crede/
re quodammodo iam videre. Sed aduer/
te diligenter cui ⁊ quãdo dictuz sit: ei vtiq;
qui arguebatur q̃ quia vidisset credidisset
Neq; enim idipsum est vidisse ⁊ ideo cre/
didisse: qd̃ credẽdo vidisse. Alioq̃n abraaz
pater vester quo nam modo dñicũ hũc vi/
disse diem: nisi credẽdo credẽdus est? Sed
et illud quõ accipiet qd̃ hac nocte cantatũ
est nobis: sanctificami hodie ⁊ estote para
ti: crastina die videtis maiestatẽ dei in vob
si non mente videre est: pia deuotiõe repre
sentare ⁊ recolere fide non ficta magnũ illd̃
magne pietatis sacramẽtũ: qd̃ manifestatũ
est in carne: iustificatũ est in spũ: apparuit
angelis: p̃dicatũ est gentib': creditũ est mũ
do: assumptũ est in gloria? Semp igitur no
uum qd̃ semp innouat mentes: nec vnq̃ ve
tus qd̃ fructificare non cessat qd̃ in ppetuũ
non marcessit. Hoc ẽ enim sanctũ: qd̃ nõ dat
videre corruptionẽ. Hic nouus homo: qui
nullius vnq̃ vetustatis capax etiam eos q̃
rum inueterauerũt oia ossa: in veram vite
trãsferat nouitatẽ. Inde est q̃ in p̃senti taz
iocũdissima annũciatiõe si adũtistis ꝓgrue
satis dicit non tam natus esse q̃ nasci. Je/
sus christus filius dei nascit in bethleẽ iu/
de. Sicut enim q̃dãmodo imolat adhuc q̃ti/
die donec mortem eius annũciam': sic ⁊ vi
detur nasci: dum fideliť repsentam' ei' na/
tiuitatẽ. Die igit crastina videbim' maie/
statẽ dei: sed sane in nob non i seipso: vtiq;
maiestatẽ in hũilitate: virtutẽ in infirmita/
te: in homine deũ. Jpe est enim emanuel: qd̃
interp̃tat nobiscũ deus. Et euidẽti' audi.
Jo.1. Verbũ inquit caro factũ est: ⁊ habitauit i
nobis. Beniq; extunc ⁊ deinceps vidimus
gloriã eius: sed gloriã quasi vnigeniti a pa/
tre: vtiq; plenũ gratie vidim' ⁊ veritatis.
Non enim gloriam potestatis aut claritatis:
sed gloriã paterne pietatis gloriã gr̃e: de q̃
Ephe.1. apostolus: In laude inq̃t glorie gratie sue.
Sic ergo nascit. Sed vbi putas? In beth/
leem iude. Neq; enim decet nos ita bethleez
p̃terire. Transeam' vsq; ad bethleẽ dicũt
pastores: non bethleẽ ꝑtranseam'. Quid
enim si paup viculus est? Quid si videt mi/
nima in iudea? Ne id quidẽ incongruũ ei q̃
cum diues esset: ꝓpter nos factus est pau/
per: ⁊ cum esset magn' dñs ⁊ laudabil' ni/
mis: paruulus natus est nobis. Et dicebat
Mat.5. Beati pauperes spiritu: quoniã ipsoz est
Mat.16. regnũ celoz. Jtemq;. Nisi ꝓuersi fueritis
et efficiami sicut puer iste: non intrabitis in
regnũ celoz. Unde etiam stabulũ elegit et
p̃sepe: vtiq; domũ luteam ⁊ diuersoriũ iu/
mentoz: vt hunc esse scias qui de sterco/
re erigit paupem: ⁊ saluos facit hoies ⁊ iu/
menta. Utinam aũt iueniamur ⁊ nos beth
leem iude: vt in nobis q̃ dignet nasci ⁊ au/
dire mereamur: qz Vobis timentib' deum Mal.4.
orietur sol iusticie. Forte enim est hoc qd̃ supra
memimus: ad videndã inesse ⁊ prepatione
Nam ⁊ iuxta ꝓphetam: facta nob dñe ma
iestatem: ⁊ sanctificatiõe opus est iudea scti
ficatio eius: quia videlicet oia in ꝓfessione
lauant: ⁊ domus panis qd̃ bethleez sonat
ad prepationẽ fortasse videt magnope pti/
nere. Quomodo enim ille paratus est: vt ex/
cipere tm̃ hospitem possit qui dicit: qz non Esa.3.
est in domo mea panis? Beniq; quia impa
ratus erat quidã necesse habuit amici ostiũ
clausum media nocte pulsare ⁊ dicẽ. Quia Luc.11.
amicus meus venit ad me de via ⁊ non ha
beo qd̃ ponam ante illum: Paratũ coz ei' ps.111.
sperare in dño ait ꝓpheta: haud dubium
q̃n de iusto loquens: Cõfirmatũ est coz ei' Ubi.3
non cõmouebit. Nõ est paratũ coz: qd̃ nõ
est ꝓfirmatũ. Scimus autem ipso eodẽ te/
ste ꝓpheta: q̃ panis coz hois ꝓfirmet. Nõ ps.103.
est ergo paratum coz sed ariduz ⁊ exangue
coz eius: qui oblitus est comedere panẽ suũ
Est autem paratus ⁊ non turbat' vt custo
diat mãdata vite: qui oblitus ea que retro
sunt: in ea que ante sunt se extendit. Uides
q̃ fugiẽda quedam: q̃ sit quedã obliuio cu
pienda? Neq; enim totus manasses iordanẽ
transist: sed nec totus citra sibi elegit man/
sionem. Est qui oblitus est dñi creatoris sui
et est qui puidet eum in ꝓspectu suo semp:
oblitus populum suũ ⁊ domuz patris sui.
Et ille quidem celestia obliuiscit: hic vero
que sunt super terram: iste presentia ille fu/
tura: iste que videnť ille que non videnť:
postremo iste que sua sũt: ille que iesu chri/
sti. Uterq; manasses vterq; obliuiosus: ꝗ
alter quidem hierusalẽ alter babylonis ob
litus. alter eoz que impediũt oblitus: ⁊ iste
paratus alter sane eorũ magis que expedi/
unt ⁊ que non expedit obliuisci: atq; ꝗ pe/
nitus imparat' ad videndã in se dñi maie/
statem. Neq; enim est dom' panis in qua
saluato: oriatur: non ẽ manasses ille cui ap
pareat qui israel regit: ⁊ super cherubin se/
det. Appare inquit coram ephraym benia/ ps.79.
min ⁊ manasse. Ego arbitroz istos tres esse
q̃ saluant: quos alius q̃dã ꝓpheta noe da Ezech.14.
niel ⁊ iob noiauit: eosdem q̃ ⁊ tribus illis
pastoribus designari: quibus nato ange/ Luc.2.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

lo magni consilij gaudium magnum ange/
lus euãgelizauit. Vide autem ne forte ipsi
sint ⁊ tres magi venientes iaz non modo ab
oriente sed etiam ab occidente: vt recũbant
cum abraam ysaac ⁊ iacob. Forte eniz non
incongrue videbit: ad effraim q̃dez qd̃ fru
ctificationẽ sonat ptinere thuris oblationẽ
qd̃ offerre incensum dignũ in odorem sua/
uitatis ppriũ sit eorꝫ quos posuit dñs: vt
eant ⁊ fructũ afferãt. id est. ecclesie platorꝫ.
Nam ⁊ beniamin filius dextere offerat ne/
cesse est aurum. id est. subam huius mundi
vt videlicet fidelis populus in parte dexte
Mat.25 ra ꝓstitut' a iudice mereatur audire: Quia
esuriui ⁊ dedistis mihi mãducare ⁊c. Por/
ro manasses si tamẽ is esse voluerit cui ap/
pareat deus myrrhã offerat mortificatiõis
quã quidẽ a nostra specialiẽ arbitror pfes/
sione requiri. Et ꝗ dicta sint ne ad eã partẽ
tribus manasse: que circa iordanẽ substitit:
pueniam': sed obliuiscamur magis ea que
retro sũt extenti ⁊ intẽti ad anteriora. Nũc
vo redeam' vsqꝫ bethleem ⁊ videamus ꝗ
verbũ qd̃ factũ est: qd̃ dñs ostendit nobis.
Domus panis ẽ vt iam diximus: bonũ est
nos illic esse: vbi eni fuerit verbũ dñi nõ de
est vticꝫ panis qui ꝓfirmet cor: dicente p/
ps.118. pheta: Confirma me in verbis tuis. Nimi
rum in verbo qd̃ pcedit de ore dei viuit ho
mo: viuit in christo: viuit in eo christ'. Ibi
oritur: ibi apparet: nec oĩno amat cor titu/
bans: aut vacillans: sed stabile ⁊ ꝓfirmatũ
Si quis murmurat: si quis hesitat: si quis
nutat: si quis cogitat reuolui in lutũ: redire
ad vomitũ: deserere votũ: mutare pposi/
tum suũ: non est bethleẽ iste: non est dom'
panis. Sola eni fames ⁊ fames valida in
egyptũ eum descendẽ: porcos pascẽ: siliqs
esurire compellit: vtpote pcul agentẽ a do
mo panis: a domo patris: in qua etiaz mer
cennarij panib' abũdare noscunt. Non er
go in huiusmodi corde nascit christ' cui de
est fidei fortitudo: vticꝫ panis vite scriptu/
Abdie.2 ra teste: Quoniã iustus ex fide viuit: qd̃ vi
delicet anime vera vita que est ipse. nõ nisi
per fidem interim habitet in cordib' vestris
Alioq̃n quomodo in illo nascit iesus: quo/
modo salus oritur illi qñquidem vera om/
Mat.10. nino certacꝫ sentẽtia est: q̃ is tm̃ qui pseue/
rauerit vsqꝫ in finem salu' erit. Nam q̃ mi/
nime inueniat in eo christus nec de eis sit
1.Jo.5. quibus dicit: quia vnctionẽ habetis a san/
cto: ex eo vel maxime constat q̃ sine dubio
etiam aruit cor illius: ex quo oblitus est co
medere panem suũ. Multo minus autem
ad filium ptinet dei qui huiusmodi est: q̃ ñ
nisi super quietũ ⁊ humilẽ ac trementẽ ver Esa.vlti.
ba sua requiescat spirit' ipsius: nec sit vlla
societas eternitati ⁊ tante mutabilitati: ei q̃
est ⁊ ei qui nunqꝫ in eodem pmanet statu.
Ceterum quãlibet firmi: quãlibet fortes in
fide q̃libet parati: q̃libet panib' abundã/
tes: ipso quidem largiẽte cui q̃tidie orantes
dicimus: Panem nostrũ q̃tidianũ da nob Luc.11.
hodie: necesse habem' addere ꝓseq̃nter: di/
mitte nobis debita nostra. Alioq̃n si dixe/
rimus quoniã peccatũ non habem' nosip 1.Jo.1.
sos seducim': ⁊ veritas in nobis nõ est. Ni
mirũ veritas ipse est q̃ nõ simplicit in beth
leem: sed in bethleez iude nascit: iesus chri
stus filius dei. Preoccupem' igitur faciez
dñi in ꝓfessione: vt sanctificati pariter ⁊ pa
rati iueniamur ⁊ nos bethleẽ iude: atqꝫ ita
nascentẽ dñm videre mereamur in nobis.
Ceterũ si qua anima eousqꝫ pfecerit qd̃ q̃/
dem est multum ad nos vt sit fecũda virgo
sit stella maris: sit plena gratia ⁊ supueniẽ
tem habens in se spiritũ sanctũ: puto q̃ nõ
modo in ea: sed ex ea q̃qꝫ non dedignabit na
sci. Nemo sane id sibi arrogare plsumat: ni/
si quos ipse speciali desigtiõe tanq̃qꝫ digito
monstrauerit dicẽs: Ecce mater mea ⁊ fra/ Mat.12.
tres mei. Eniuero audi vnũ ex istis. Filio/ Gal.4.
li mei ait quos iterum parturio donec for/
metur christ' in vobis. Si eni nasci videba
tur in eis cum formabat christ' in eis: quo/
modo non etiam ab eo similit nasci eum di/
cere quis presumat: qui in ipsis quodãmo/
do eum parturiebat? Et tu quidem impia
synagoga hunc nobis filium peperisti offi/
cio quodam matris: sed non matris affectu
Excussisti eum de sinu tuo extra ciuitatẽ eij
ciens ⁊ eleuans super terram: tanq̃qꝫ dicens
ecclesiie gentium pariter ⁊ ecclesie primiti/
uorum que est in celis: nec mihi nec vobis
sit: sed diuidatur. Diuidatur inq̃qꝫ non inter
vtrasqꝫ: sed ab vtrisqꝫ. Expulsum enim et
exaltatum ⁊ eleuatum ⁊ quidem modice sa
tis: tantuz vt nec in tuis esset menibus nec
in terris: ferro vndicꝫ coartasti: ne forte vl
hac vel illac excederet: vt videlicz a te sepa
ratus ad neutram peruenire illarum. Se/
ua nimirum mater ita abortiuuz facere vo/
luisti: dum non esset qui excipere posset ex/
cussum. Age ergo quid profeceris: immo
q̃qꝫ nihil profeceris intuere. Undicꝫ enim
egrediunt filie sion: vt videãt regẽ salomo
nẽ in diademate q̃ coronasti eũ. Reliquẽs
mrez adheret vxori sue vt sint duo i carne
vna ⁊ citate pulsus: atqꝫ leuat' a tra: oia tra

bit ad se: quippe qui est supra oia benedict' deus i secula. Amen.

In die Natalis dñi Sermo I

Randis qui

dem ē dilectissimi hodierna dñi cenatiuitatis solēnitas: sed dies breuis cogit breuiare sermonē. Nec mirū: si facim' nos breue verbū: qñ ⁊ deus pater verbū fecit abbreuiatū. Multis nosse ꝗ lon
Jere.23. gum: ꝗ breue fecit? Celum inq̄t hoc verbū et terram ego impleo: nūc caro factū in an/
ps.92. gusto locatū presepio est. A secło ait ppha et in seculū tu es deus: ⁊ ecce factus est in/fans diei vnius. Ad q̄d hoc fratres: aut q̄ necessitas fuit vt sic exinaniret se: sic humi/liaret se: sic abbreuiaret se dñs maiestatis: nisi vt vos similiť faciatis. Jam clamat ex/emplo: qd̄ postmodum predicatur' est ver/
Mat.11 bo: Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis
Mar.6. corde: vt verax inueniať qui dicit: Cepit ie sus facere ⁊ docere. Obsecro ꝓinde ⁊ plu/rimū rogo frēs: non patiami sine causa tam p̄ciosum exemplar vobis exhibitū esse: sed ꝓformami illi ⁊ renouami spū mentis vře. Studete humilitati que fundamētū est cu/stosq̄ virtutū: sectami illam que sola potest saluare animas vřas. Quid enī magis in/dignū: q̄d detestandū amplius: quid grauius puniendū: q̄ vt videns deum celi par/uulū factum: vltra apponat homo magni/ficare seipsum super terrā? Intolerabilim/pudentie ē: vt vbi sese exinaniuit maiestas vermiculus infletur ⁊ intumescat. Hoc igi tur est ꝓpter qd̄ exinaniuit se formam serui
Phil.2 accipiens: qui in forma dei patri eq̄lis erat sed exinaniuit maiestate ⁊ potētia: non bo/
Titū.3. nitate ⁊ miscōia. Quid enī ait apls? Appa ruit inq̄t benignitas ⁊ hūanitas saluatoris nostri dei. Apparuerat ante potētia in rex creatione: apparebat sapiētia in earū gub/natione: sed benignitas miscōie nūc maxi/me apparuit in hūanitate. Innotuerat iu/deis potestas in signis atq̄ portentis vn/de ⁊ in ea lege sepius iuenies: ego dñs: ego deus. Philosophis quoq̄ abūdantib' in sensu suo maiestas innotuit: qñ iuxta apo/
Roma.1. stoli verba: Qd̄ notum est dei manifestum est in illis. Verūtamē ⁊ iudei ptāte ipsa p̄/mebanť ⁊ philosophi scrutatores maiesta tis opprimebanť a gloria. Potestas subie/ctionem: maiestas exigit āmirationē: neu/tra imitationē. Appareat dñe bonitas cui possit homo qui ad imaginē tuam creatus est ꝓformari: nam maiestatē: potestatē: sa/pientiam: nec imitari possum': nec expedit emulari. Quousq̄ angustata ē miscōia tua in sola angelorꝫ parte: reliquā occupat iu/dicium cum toto pariter humano genere? Bñe in celo miscōia tua: ⁊ veritas tua vsq̄ ps.35.
ad nubes: terram vniūsam ꝓdemnās ⁊ ae/reas potestates. Dilatet miscōia terminos suos: extēdat funes: expandat sinus: attin/gat a fine vsq̄ ad finem fortiť: disponēs oia suauiter. Restrict' est dñe iudicio sinus tu us: solue cingulū tuū ⁊ veni miserationibus affluens: supefluens charitate. Quid tu times o homo: quid trepidas a facie dñi qr venit? Venit non iudicare: sed saluare ter/ram. Olim tibi psuasum est ab infideli quo dam seruo: vt furtim tolleres ⁊ imponeres regiū dyadema capiti tuo. Deprehēsus in furto quid ni timeres: quid ni fugeres a fa/cie eius? Forte enī iam gladiū vibrabit ig/nitum. Nūc in exilio posit': In sudore vul Gñ.3.
tus tui vesceris pane tuo. Et ecce vox au/dita est in terra nostra: quia dñator adue/nit. Quo ibis a spiritu ei': ⁊ quo a facie ei' fugies? Noli fugere: noli timere: non venit cum armis: non puniendū: sed saluandum requirit. Et ne forte dicas etiam nūc: Vo/ Ubi.3
cem tuam audiui ⁊ abscōdi me: ecce infans est ⁊ sine voce. Nam vagientis vox magis miserāda ē ꝗ tremēda. Aut si cui forte ter/ribilis: sed non tibi. Paruulus fact' est: te/nera membra vir go mater pannis alligat: et adhuc timore trepidas? Vel in hoc scies quia non venit pdere te: sed saluare: eripe/re ⁊ non ligare. Jam aduersus hostes tuos dimicat: iam supboꝫ ⁊ sublimiū colla tāq̄ dei virtus ⁊ sapiētia calcat. Duo sunt tibi hostes: peccatū ⁊ mors. id est. mors corpo/ris ⁊ anime. Utrunq̄ debellatur' aduenit et ab vtroq̄ saluabit te: noli timere. Et iam quidem peccatū in ꝓpria persona vicit: qñ humanam naturā sine vlla ꝓtagione susce/pit. Grandis enī peccato facta est violētia et reuera expugnatū esse cognoscit quādo naturam quam se totam infecisse ⁊ occupas se gloriabať: ab eo penitus aliena: in chri/sto inuenta est. Bebinc psequiť inimicos tuos ⁊ comp̄hendit eos nec quertiť donec deficiant. Contra peccatū dimicans in cō/uersatione sua: verbis pariter ⁊ exēplis op pugnat: sed in passiōe sua alligat illud: alli/gat plane fortem: ⁊ diripit vasa eius. Jam vno eodem ordine mortem quoq̄ superat prius in seipso cum resurgit primitie dormi entium ⁊ p̄mogenitus mortuorꝫ: postmo/dum debellaturus eam pariter in omnib'

1° procinctu
p. docet humili
onē ex xpi hu
militate.